

TE DNI SO SE
ZOPET ODPRLA
VRATA RAZ-
NIH OSNOVNIH ŠOL
KOT TUDI GIMNAZIJ
(MED DRUGIM
TUDI
SLOVENSKE GIM-
NAZIJE
V CELOVCU).
TUDI JUŽNO-
KOROŠKI ŠOLARJI
MORAJO STISKATI
ŠOLSKE KLOPI.
OB TEM DEJSTVU
SE NEHOTE
VPRAŠAMO,
KAKO JE KAJ
Z UKOM
SLOVENŠČINE.
ZA MARIKATERE-
GA ŽALOSTNO,
KER MU STARŠI
NOČEJO
OMOGOČITI
POPOLNEJŠE
IZOBRAZBE!

Otvoritev poslopja velikovške gimnazije:

Ali so glede gradnje velikovške gimnazije plavali v denarju?

V četrtek, dne 5. septembra, je neki dvor-
ni svétnik dipl. inž. Hopfmüller v navzočno-
sti deželnega šolskega inšpektorja ter za-
stopnikov velikovške občine in deželnega
šolskega sveta predal poslopje velikovške
gimnazije svojemu namenu.

Predaja je bila brez hrupa, brez „blehmu-
zike“, brez vidnejših političnih predstavn-
kov, da, rekli bi lahko „pod izključitvijo jav-
nosti“. Tako tudi javna občila niso kaj pri-
da poročala o tem dogodku. Predaja šole
ravnatelju Herbertu Janachu je bila neofic-
ialna, kot se je oficijalno reklo.

Človek se vpraša, zakaj se je vse zgodilo
tako na tiho — proti vsaki koroški in av-

strijski navadi, po kateri se vsak večji javni
projekt otvori ob zgotovitvi vsakega večje-
ga gradbenega dela celotne zgradbe. Če
hočemo odgovor na to vprašanje, ne more-
mo mimo zgodovine Slovenske gimnazije.
Dejstvo je, da brez Slovenske gimnazije ne
bi bilo velikovške gimnazije. Dejstvo je, da
Slovenska gimnazija ni bila ustanovljena
zato, da bi koroškimi Slovincem končno da-
li tiste pravice, ki jim grede po državni po-
godbi. Ustanovitvi Državne gimnazije za Slo-
vence sta botrovala dva druga namena, po
katerih naj bi Slovenska gimnazija postala
bumerang za koroške Slovence: Izključno
slovenski učni jezik naj bi privedel do izola-
cije slovenskih dijakov, hkrati pa so računali
s tem, da ne bo dosti prijav in se bo morala
gimnazija sama od sebe likvidirati.

Te špekulacije se niso uresničile. Kljub
vsem nasprotstvom in gonjam predvsem v
prvih letih število dijakov ni padalo, ampak
stalno raslo. Slovenska gimnazija je po-
stala med koroškimi Slovenci — tudi manj
zavednimi, vse bolj priljubljena, bila je „in“.
— Kljub popoldanskemu pouku. Treba je
bilo zato najti konkurencu. Ena taka pri-
ložnost se je nudila z ustanovitvijo gimna-
zije v Velikovcu. Predvsem dijaki iz Podjune

(Dalje na 4. strani)

UVODNIK

Delavske volitve

Volitve v delavske zbornice trenutno naj-
bolj zaposlujejo propagandni in agitacijski
aparati političnih strank.

Avstrija je država zbornic, pravijo nekateri
visokošolski pravniki, parlamentarizem niti
ni tako zakoreninjen, kot to včasih zgle-
da; pri nas ga namreč radi imajo za štafažo. Ni
torej čuda, da so stolčki v raznih zbornicah
zelo zaželjeni, predstavljajo vendar torišče
silnic, ki stalno posegajo v mehanizem
upravljanja in vladanja v državi in deželi.

Dobro je, da delavska zbornica bdi nad
cenami in v zakonu zahtevani kvaliteti klo-
bas, kakor smo te dni zvedeli; njena nalo-
ga je brez dvoma, da zagotovi ljudem delov-
na mesta, da skrbi za izboljšanje delovnih
razmer.

Ne gre nam pa v pamet, da naj delavci in
nameščenci s svojimi glasovi povečajo moč
in vpliv teh ali onih tehnburokratov. Ta vrsta
upravljalcev naših javnih in družbenih zadev
se je žal že močno zaplodila na našem polju
demokracije. Kaj le so, ti tehnburokrati?

To je hitro povedano: ker imajo dostop k
vsem važnim strokovnim in političnim infor-
macijam, ker sedijo na ključnih mestih si-
stema in se dobro spoznajo na metode vpli-
vanja in dirigiranja, so jim odprte domala
vse možnosti, oblikovati družbo in življenje;
in to početje si dajo potrditi vsakih par let
pri volitvah.

In še nekaj, kar nas Slovence najbolj za-
nima in skrbi: Vprašamo, kaj so možje v de-
lavski zbornici doslej storili za enako pospe-
ševanje gospodarstva v vsej deželi, tudi na
dvojezičnem ozemlju? Ali niso podprli le
koncentracijo delovnih mest v centralnem
prostoru okoli Celovca in Beljaka in tako
postali sokrivni, da morajo naši rojaki ali se
voziti daleč na delo ali se spoprijazniti z
nizko plačo v bližini.

Zastopa „zastopstvo delavcev in name-
ščencev“ potem res interese delovnega ljud-
stva? To je vprašanje, s katerim se mora
baviti demokrat, preden gre na volitve 29.
ali 30. septembra.

F. W.

Manjkajo predpogoji!

Vprašanje koroške Cerkve ter njenega od-
nosa do problematike koroških Slovencev
zbuja v zadnjem času v slovenskih, posebno
pa še v raznih protislovenskih krogih vedno
večjo pozornost. Pri tem nimamo toliko pred-
očni poteka koroške ter vseavstrijske sino-
de, temveč ugotovljamo, da je postala koro-
ška Cerkev s svojim odnosom do koroških
Slovencev interesantna posebno v zvezi z
volitvami v tako imenovane farne svete
(Pfarrgemeinderat).

„Kärntner Echo“, ki prihaja mesečno v
številne južnokoroške domove, je v svoji
septembrski številki objavil članek o pro-
blematiki omenjenih cerkvenih volitev. Av-
tor članka, ki se je pogovarjal z referentom
za koroške župnijske svete, Petrom Schaf-
ferjem, ugotavlja, da od 335 koroških far 60
še ni izvolilo svojih farnih odbornikov. S
tem v zvezi pa Schaffer meni: „Aufallend
ist hierbei lediglich, daß sehr viele zweisprachige
Pfarrgemeinden noch nicht zur Wahl
aufgerufen haben.“

Na drugem mestu pa avtor članka zopet

meni, da se MORA voliti do 26. oktobra v
vseh tistih farah, ki še niso volile.

Na podlagi tega članka v „Kärntner Echo“,
ki je v prvi vrsti namenjen južnokorošcem
in ga le-ti tudi pridno berejo, smo se obrni-
li prav tako na referenta za župnijske svete,
Schafferja, ter ga vprašali, če trditev glede
citiranega „26. oktobra“ drži. Schafferjev
odgovor: „Ne!“ Sicer zahteva zakon, ki so
ga sprejeli na zadnji sinodi, volitve v farne
odbore (torej ne drži, da pravzaprav ni tre-
ba izvesti tovrstnih volitev), pač pa ni in
tudi ne more biti govora o kakšnem toza-
dnevem „ultimatu“ s strani ordinariata.

Ko so sprejeli sinodalno predlogo o so-
žitju med slovenskimi in nemškimi Korošci,
je večina od teh, ki se več ali manj intenziv-
no bavijo z vprašanjem koroških Slovencev,
te predloge ne samo hvalila, temveč morda
s prevelikim optimizmom kaj rada pozablja-
la na konec koncev odločilno vprašanje: kaj
bo pokazala južnokoroška praksa? Pač pa
je NAŠ TEDNIK vedno spet poudarjal, da
zahtevajo na Koroškem še tako lepo zvene-

Vprašanje

Z novim šolskim letom so tudi na pod-
ročju, v katerem velja manjšinski šolski
zakon, izvedli nekaj sprememb. Tako se
morajo odslej otroci iz Bilčovsa voziti v
Celovec, če hočejo v glavno šolo. Doslej
so glavno šolo obiskovali v Vetrinju. Tam
je bilo v zadnjem šolskem letu tudi 17
dijakov prijavljenih k slovenskemu jezi-
kovnemu pouku. Sprememba v takšnem
obsegu, kot je preložitve šole, pa je tako
za otroke kot tudi za starše povezana z
velikimi težavami. Te težave se morejo

premostiti samo z dobro informacijo. Teh
informacij pa v nakazanem primeru očit-
no ni bilo. Ne bi se moglo na primer zgo-
diti, da tako starši kot otroci in tudi učite-
lji ne vedo, ali je v Celovcu možnost za
prijavo k slovensčini ali ne. Zato vpraša-
mo pristojno šolsko in mestno oblast: so
bili informirani starši in šolarji, da mo-
rajo odslej v Celovec v glavno šolo in o
možnostih pouka v slovenščini, je na glav-
ni šoli pedagoške akademije tudi mož-
nost prijave k slovenskemu pouku — kar
mora po zakonu tudi biti? So bili infor-
mirani tudi učitelji, da pridejo v tem šol-
skem letu tudi otroci z dvojezičnega o-
zemlja in da imajo le-ti tudi pravico do
pouka v slovenščini?

či predlogi ali obljube zdravo skepso. Iz-
kušnje glede člena 7 avstrijske državne po-
godbe nas v tem prepričani potrjujejo. Kaj
kmalu se je tudi izkazalo, da je naša skepsa
na mestu: težave okoli volitev v farne odbore
so nam vsem dobro znane, kot nam je
znano dejstvo, da številni „aktivni“ katoli-
čani zlorabljajo te volitve v zgolj politične
ter protislovenske namene. Iz tega dej-
stvo, da narodnopolitična situacija na juž-
nem Koroškem ne dopušča takojšnje izved-
be zakona glede volitev v južnokoroške far-
ne odbore.

Peter Schaffer je sicer drugega mnenja:
„Ne vidim vzroka, zakaj ne bi mogli vsi juž-
nokoroški farani čim prej izvoliti svojih od-
bornikov.“ Pač pa meni Schaffer, da tako
imenovani farni krožki, ki že delujejo celih
5 let in bi med drugim imeli nalogo, poskr-
beti za poštene in zdrave odnose med nem-
škimi in slovenskimi verniki, niso izpolnili
svoje dolžnosti. „Zato tudi niso ustvarili po-
trebnih predpogojev za te volitve.“

V zadnjih 5-ih letih se je torej veliko za-
mudilo. Vprašanje: je torej mogoče, to za-
mudo v nekaj tednih ali mesecih poravnati?
Oziroma poskrbeti za tiste predpogoje, ki
sploh omogočajo poštene ter pravične vo-
litve v farne odbore? Naš odločen ter pre-
pričljiv odgovor se glasi: NE!

JANKO KULMEŽ

Pevski zbor JAKOB PETELIN-GALLUS se
je zadnji torek vrnil iz Amerike po štirinajst-
dnevni odlično opravljeni turneji.

Ob robu povedano:

V naslednjih odstavkih vam prinašamo nekaj števil ter dejstev, ki jih vsak zaveden Avstrijec, predvsem pa vsak zaveden koroški Slovenec ne (bi) sme(l) pozabiti. Kljub temu se pozabljajo ali pa podcenjujejo. In to zlasti pri nas na Koroškem. Zlasti jih pozabljajo oziroma podcenjujejo tisti, ki na drugi strani s posebno ljubeznijo gojijo svoje spomine na preteklost ter skušajo s temi spomini delati politiko za sedanost in tudi za prihodnost. Naslednje številke ter naslednja dejstva povzamemo iz Steinerjeve knjige „Gestorben für Österreich“:

„70.000 aufrechte Österreicher wurden in den ersten Tagen nach der deutschen Besetzung von der Gestapo verhaftet, unter ihnen der ehemalige österreichische Bundeskanzler Ing. Figl (KZ Dachau, Mauthausen); 2700 Österreicher wurden in Gerichtsverfahren als aktive Widerstandskämpfer zu Tode verurteilt;

16.493 österreichische Widerstandskämpfer wurden in den verschiedensten Konzentrationslagern ermordet; 9687 in Gestapogefängnissen ermordet;

65.459 österreichische Juden von den Nationalsozialisten in den ver-

Več ali manj pozabljene številke

schiedenen KZ's umgebracht;

380.000 österreichische Soldaten sind aus dem Kriegsdienst nicht mehr zurückgekehrt;

Oberleutnant RUDOLF RASCHKE aus BLEIBURG, Hauptmann Huth und Major Biedermann gehörten einer Widerstandsgruppe im Wiener Wehrkreiskommando an, wurden 8. 4. 1945 verraten und von einem Standgericht der SS zu Tode verurteilt und am Floridsdorfer Spitz auf Laternen aufgehängt.“

Objavili smo samo nekaj števil ter dejstev. Če bi hoteli objaviti vse tozadevne številke, bi teh 8 strani NAŠEGA TEDNIKA komaj zadostovalo. Pomnili bi še samo tole: zaradi teh žrtv je današnja Avstrija lahko svobodna ter samostojna.

Čeprav se vsi tega nočejo zavedati!

„Pravičnost“

Novi ameriški predsednik Gerald Ford je te dni amnestiral (pomilostil) bivšega predsednika Nixona: s tem je Nixon, ki mu je zaradi afere Watergate grozila sodnijska obsodba, vsaj po zakonu zopet „čist“. Ni se mu treba bati kakšnih sodnijskih postopkov, ki bi konec koncev pomenili zadnji ter morda najbolj prepričljiv dokaz o protizakonitem ter vrhu tega kriminalnem početju bivšega ameriškega predsednika.

Številni Amerikanci ne morejo razumeti tega Fordovega dejanja. Ko je Ford nastopil svojo predsedniško službo, je Američanom obljubil, da bo skrbel za stoddostno uveljavitev pravice ter zakonov, ki naj bi zagotovili to pravico!

Zato ne morejo videti zadnje aktualne odločitve novopečenega ameriškega predsednika. Nočejo upoštevati dejstva, da Ford za razne bivše Nixonove sodelavce, ki so bili zaradi afere Watergate obsojeni, ne pozna amnestije. Prav tako Ford noče amnestirati številnih Američanov, ki se niso hoteli bojevati v Vietnamu, pa so bili zaradi tega obsojeni.

Male „obešajo“, za velikega kriminalca pa nočejo najti sodnika!

Pričetek nove sezone gospodarskega izobraževanja odraslih

Poklicno izobraževanje in strokovno usposabljanje odraslih za novosti v tehnologiji je področje dejavnosti, ki mu zakonita poklicna zastopstva na Koroškem posvečajo veliko pozornost. Na obrtno-trgovinskem področju se s to dejavnostjo bavi inštitut za pospeševanje gospodarstva deželne zbornice obrtnega gospodarstva. Kmetijska zbornica ima svoji tovrstni ustanovi v Kmečki ljudski visoki šoli Krastovica in v Kmetijsko-tehničnem izobraževališču v Celovcu, delavska zbornica pa v svoji ljudski visoki šoli.

Zadnja leta pa se je na področju izobraževanja odraslih pričel uveljavljati tudi slovenski Dom prosvete v Tinjah, ki se trudi, da bi svoj program prireditev čimbolj popestril s temami gospodarsko-socialne problematike koroških Slovencev.

Vsaka od imenovanih ustanov nima vendar svojo dejavnost osredotočeno le na svoj center, marveč se s seminarji in tečaji uveljavlja tudi po okrajih in občinah Koroške.

Kakor vsako jesen pričenjajo tudi letos te ustanove prezentirati svoje programe za izobraževalno leto 1974/75. Med njimi je tudi letos prva zbornica obrtnega gospodarstva. Minule dni je objavila svoj izobraževalni program 1974/75 v brošuri, ki obsega 180 strani. V tej brošuri je navedenih 900 tečajev, seminarjev in predavanj. Ta obširni spored prireditev v svrhu usposabljanja podjetnikov in njihovih sodelavcev v obrtnem gospodarstvu za nove naloge ne upošteva le vseh zvrsti obrtniške dejavnosti, marveč je istočasno osredotočen na trenutne kardinalne naloge in probleme: kalkuliranje, raciona-

lizacija in kvaliteta v proizvodnji ter sodobni marketing na trgu. Pri tem zbornica poudarja načelo, da je izboljšanje obsega in kvalitete storilnosti posameznika predpogoj za izboljšanje obsega in kvalitete skupne storilnosti.

Med omenjenimi 900 prireditvami inštituta za pospeševanje gospodarstva je 280 takih z obratnogospodarsko vsebino. 450 prireditev je tehničnega značaja s področij obrti in industrije, trgovine, prometa in turističnega gospodarstva. Pripravam za dodelitev koncesije, za mojstrski, pomočniški ali vajeniški izpit je namenjenih 130 tečajev, 50 tečajev pa je napovedanih za priučitev tujih jezikov ali pa v svrhu izpopolnitve v njihovem obvladavanju.

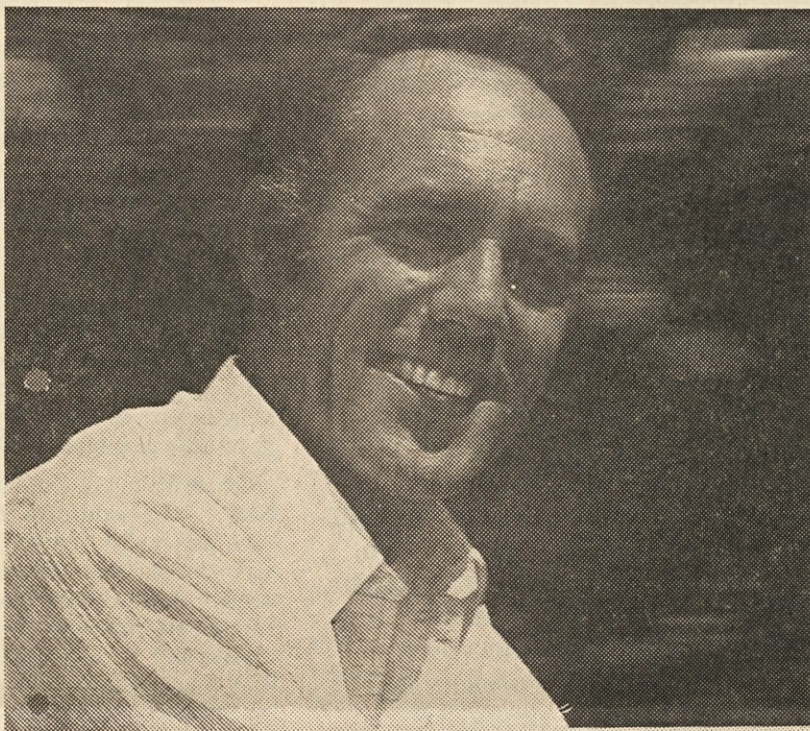
Pri pregledu teh prireditev je treba posebej omeniti tiste, ki so namenjene olajšanju priprave za menjavo poklica in za menjavo delovnega mesta. Udeležbo pri takih tečajih financira socialno ministrstvo na osnovi zakona o pospeševanju delovnega trga. Tovrstni tečaji se nanašajo zlasti na področja kovinarstva, gradbenega gospodarstva in turističnega gospodarstva.

Podrobnosti o teh tečajih, seminarjih in predavanjih inštituta za pospeševanje gospodarstva so razvidne iz uvodoma omenjene brošure, mesečni razpored pa je periodično vsak mesec objavljen v glasilu zbornice obrtnega gospodarstva „Kärntner Wirtschaft“. Te objave omogočajo pravočasne prijave k udeležbi na teh tečajih. Med prireditvami, ki pričnejo v drugi polovici septembra, je treba posebej omeniti semestre tako imenovane management-akademije, ki jo omenjeni inštitut vzdržuje že tretje leto. Ti semestri trajajo 5 mesecev.

Inštitut za pospeševanje gospodarstva zbornice obrtnega gospodarstva je istočasno s programom izobraževalnih prireditev 1974/75 objavil tudi svoj program ekskurzij in program prireditev za propagiranje potenciala koroškega turističnega gospodarstva in palete izdelkov podjetij koroškega obrtnega in industrijskega gospodarstva. Ta program, ki bo izveden do maja prihodnjega leta, vsebuje reprezentanco inštituta na šestih avstrijskih sejnih, poleg tega pa še na 14 sejnih v Franciji, Italiji, Jugoslaviji, Španiji, Švici in Zvezni republiki Nemčiji.

Zanimanje prebivalstva, ki je zaposleno v strokah obrtnega gospodarstva, iz leta v leto narašča. To je spričo čedalje večje potrebe menjave poklica in delovnega mesta v industrijsko-obrtni dejavnosti in spričo obče opaznega stremjenja po izboljšanju socialnega položaja razumljivo. (bl)

PA DA JA NE BOSTE MISLILI, DA HOČE „NAŠ TEDNIK“ DELATI ZA KATEROKOLI SKUPINO, KI KANDIDIRA PRI NASLEDNJIH VOLITVAH V DELAVSKO ZBORNICI, PROPAGANDO. NAŠA SLIKA DOKAZUJE, DA SE PREDARLŠKI ŐAAB (ŐVP) NE BOJI HRVAŠKIH PLAKATOV, MEDTEM KO KOROŠKI PRIDNO POLEMIZIRA Z ZAGOVORNIKI VOLIVNE PRAVICE NE-AVSTRIJSKIH DELAVCEV. ZANIMIVO: POKLIČEJO SEZONSKE DELAVCE V DEŽELO TER POZABLJAJO, DA SO PRIŠLI LJUDJE; KO PA PRIDEJO VOLITVE, ODKRIJEJO „ZOPET“ NJE TER NJIHOV — JEZIK.

Predsjednik radničk komore Bertam Jäger Vas poziva!

Dodajte na medjunarodno folklorističko večje, sa narodnom igrankom! Sviračka grupa Kud K. Abrašević iz Šabaca, Jugoslavija! U Dornbirnu 17. avgusta (kolovoza) 1974. god. u 20 časova u sajamski dvorani (Mesehale).

Bertram Jäger, predsjednik radničke komore.

„Antifašizem“

Kakor rdeča nit se vsa poveljna leta vleče problem upravičenosti ali neupravičenosti obstoja tiste politične stranke, ki je po splošnem mnenju nadaljevalka bivše PNF (Partio nazionale fascista), ki je uradno prenehala obstajati in delovati po porazu v drugi svetovni vojni. To je stranka, ki se danes imenuje Movimento sociale italiano (MSI) in ki niti ne skriva svoje idejne povezanosti z bivšo PNF. V ustavi, ki si jo je dala poveljna republikanska Italija, je izrecno prepovedano vsako obnavljanje bivše PNF. Vendar je prav delovanje pripadnikov MSI večkrat pokazalo svojo črno barvo. Zadostoval bi primer voditelja stranke, ki je v Trstu v svojem govoru pred referendumom o razporoki dejal, da je prišel čas, ko je treba zatreti „slovenski bacil“, ker to zahteva skrb za „ljudsko zdravje“. No, a kljub jasni usmeritvi te stranke, se nihče ne odloči, da bi uveljavil jasno prepoved, ki jo zahteva ustava. Sprašujemo se, ali jemljejo odgovorne oblasti (sodstvo, vlada, parlament, policija) svojo ustavo resno ali ne.

Da ustave ne jemlje resno niti zakonodajno telo, t.j. parlament, nam dokazuje nedavni dogodek. Gre za sklep parlamenta, da se vsem strankam podeli subvencija iz državnega proračuna. Ne mislim se spuščati v vprašanje moralne neupravičenosti strank do državne podpore (nedavno je razburil vso javnost škandal podkupovanja parlamen-

tercev in strank s strani petrolejskih družb), temveč navajam le dejstva. Z zakonom o subvencioniranju strank, za katerega so glasovali vsi parlamentarci razen liberalcev, bo dobila tudi stranka MSI predvidoma okoli tri milijarde lir letne podpore. Zgodilo se je tedaj, da so parlamentarci tako imenovanih „antifašističnih“ strank zato, da sebi pridobijo državno subvencijo, odobrili zakon, po katerem bo dobila subvencijo tudi stranka MSI.

Tako so izvoljeni zastopniki ljudstva priznali stranki MSI upravičenost do državne subvencije in jo s tem dejansko legalizirali. Ali moremo sedaj pričakovati, da bi ti isti poslanci kdaj zahtevali razpust in prepoved stranke MSI?

Pač, nekdo je protestiral proti subvencioniranju fašistične stranke. To je bila Slovenska skupnost. Kot odgovor na sčuvanje prvaka MSI, poslanca Almiranteja, je v svoji resoluciji pozvala vse državne stranke, da „takoje odvzamejo neofašistični stranki finansiranje, ki so mu ga pred dnevi odobrile v parlamentu.“ Po eksploziji peklenskega stroja na slovenski šoli pri Sv. Ivanu je Slovenska skupnost naslovila na predsednika vlade in vse stranke poziv za odvzem finansiranja stranki MSI, ker je „naravnost osupljivo, da bo šel denar demokratskih državljanov, zlasti pa slovenskih davkoplačevalcev, v roke stranki, oziroma

ljudem, ki nam strežejo po življenju“. Seveda vedo tudi pri Slovenski skupnosti prav dobro, da bo taka zahteva ostala le pobožna želja. Saj si ni mogoče predstavljati, da bi isti poslanci skušali odvzeti stranki MSI subvencijo, ki so ji jo komaj odobrili!

Slovenski skupnosti se je tej zahtevi po prepovedi pridružila tudi SKGZ (Slovenska kulturno-gospodarska zveza).

Veliki in drobni vsakdanji dogodki nam dajejo vtis, da so tako imenovane antifašistične stranke v nekaterih primerih zelo obzirne do fašizma in do njegovih splošno znanih gesel in stališč. To se je pokazalo tudi v sporu med italijansko in jugoslovansko vlado zaradi nekdanje cone B. Da je italijanska vlada v „problemu“ cone B popustila pred revanšističnimi zahtevami desničarskih sil, je več ko jasno. To je tudi ugotovil ves jugoslovanski tisk in vodilni politiki. V tem sporu je n.pr. celo italijanska komunistična partija zavzela zelo previdno in neangažirano stališče. Verjetno spet zato, da bi ji desnica in fašisti ne mogli očitati „narodnega izdajstva!“ V dnevih, ko so bile zaradi cone B najbolj živahne polemike v tisku obeh sosednjih držav, je na Opčine prišel na neko proslavo komunistični senator Terracini. O con B je v svojem govoru rekel, da je premalo informiran, da bi vedel povedati, kdo ima prav. Če upoštevamo disciplino, kateri se morajo podrediti vsi člani KPI in da morajo njeni predstavniki pred javnostjo zagovarjati le uradna stališča in v nobenem primeru svojih privatnih mnenj, potem moramo vzeti „nevtralnost“ senatorja Terracinija za uradno stališče KPI.

(Dalje na 8. strani)

Moja pesem ni le moja pesem, to je krik vseh nas

Želja, da bi naša pesem na Koroskem ostala živa, osrečujoča in vzpodbujajoča, je vodila Katoliško mladino, da je priredila od 2. do 5. septembra 1974 v Domu v Tinjah TEDEN PESMI. Važno pa je še prej omeniti, da je pred kratkim izdala Katoliška mladina novo izdajo pesmarice „NAŠA PESEM“, katero je pripravil in sestavil župnik Maks Mihor. Ta nova izdaja vsebuje poleg pesmi prve izdaje še nekaj novih, posebno ritmičnih pesmi. To pa je drugi vzrok, da se je zbralo 30 mladih v Tinjah, kajti Katoliška mladina je hotela predstaviti novo pesmarico, torej naučiti mladino pesmi, ki ji še niso znane in okrepiti tiste, ki jih pojejo.

iz kulturne zavesti, to se pravi, da bi morali poznati kulturne vrednote slovenskega naroda. Možnosti, s katerimi lahko formiramo to kulturno zavest pri ljudstvu, pa so naslednje:

- Prvič to, da imamo sami zdravo zavest
- in jo javno izpričujemo z zgledom; drugič, da uporabimo komunikacijska sredstva in vodimo ljudstvo do samostojnega mišljenja in tretjič, da dokumentiramo naše delo in tudi dejavnosti našega okolja. Ta proces formiranja zavesti bi se moral vršiti pri vsakem kulturnem človeku, kajti le z zdravo zavestjo se lahko kultura inovira, prenavlja in ne zapade v muzej.

Hrvaški jezik na Gradiščanskem — obvezni predmet na glavni šoli

1. septembra 1974 je stopil na Gradiščanskem v veljavo najvažnejši šolski zakon, ki ga je izdala šolska zakonodajna oblast leta 1962: to je zakon o šolskem pouku.

Naloga zakona o šolskem pouku naj bi bila, da se napravi notranji red v šolstvu na osnovi sodelovanja med učiteljstvom, učenci in vzgojnimi upravičenci združeni v šolskem društvu. K temu zakonu spadajo še nekatere odredbe ministrstva za pouk ter odredbe pristojnih deželnih šolskih svetov.

Za Gradiščansko določa ta odredba deželnega šolskega sveta poleg dodatne odredbe za učne načrte v splošno obveznih šolah še najmanjše in največje število učnih ur na teden in število ur prostih predmetov v posameznih razredih.

V glavni šoli, v razredu s tujim jezikom (1. Klassenzug), se lahko poučuje „angleški“ ali „hrvaški jezik“ kot obvezni predmet. Učencem je dana torej možnost izbire med obema jezikoma.

Stoletnica humorističnega pisatelja Janka Mlakarja

Letos praznujemo stoletnico rojstva priljubljenega slovenskega humorističnega pisatelja Janka Mlakarja.

Janko Mlakar je bil rojen 25. junija 1874 v Železnikih, vendar je večino življenja prebil v Ljubljani. Tam je hodil v ljudsko šolo, tam je obiskoval gimnazijo in jo končal uspešno z maturo leta 1893, prav tam pa je končal bogoslovje in bil leta 1897 posvečen v duhovnika. Potem ko je 1909 napravil izpit za veroučitelja, je služboval 16 let na ljubljanskem liceju; kot profesor pa je poučeval še po letu 1926, ko je stopil v pokoj.

Kot pisatelj se je udeleževal že v mladostnih letih. Sprva se je podpisoval s kriticami, kot humorist pa je bil znan že v letih 1893 do 1899 s »črticami iz potovanja hudomušnega Jaka«. Svoje krajše in daljše spise in sestavke pa je priobčeval v tedanje katoliške slovenske revije in časopise.

Največ je pisal za Mohorjevo družbo v Celovcu. Tu je izdal svoja znana in priljubljena humoristična dela: »Trebušnik na

Naslednja točka programa je bil celodnevni izlet. Obiskali smo Gradec, kjer smo si ogledali center mesta, posebno pa še slovenski inštitut na graški univerzi. Dr. Erik Prunč, ki je asistent na slovenskem inštitutu, nas je vodil skozi prostore ter nam razlagal način predavanj in važnost inštituta za Slovence.

Tako se je iztekel Teden pesmi v Tinjah in omeniti moramo tudi eno izmed manj razveseljivih dejstev, da se je relativno malo ljudi odzvalo povabilu Katoliške mladine, izmed učiteljev nobeden! Sicer pa je škoda samo za tiste, ki niso prišli. Tem bolj pa je razveseljivo to, da je vladala prava atmosfera pri Tednu pesmi, kar je zame jasen dokaz, da naša pesem živi, da nas osrečuje. Katoliški mladini čestitam za ta uspešen korak pri ustvarjanju novih situacij za kulturno dejavnost in upam ter ji želim, da bo v tem oziru še bolj aktivna.

France Merkač

Valentin Oman - nagrajen

Med nagrajenci 3. mednarodne grafične razstave v Frechleni v Zvezni republiki Nemčiji je tudi naš rojak VALENTIN OMAN. Žirija, v kateri je bil med drugimi tudi vodja Moderne galerije Zoran Kržišnik iz Ljubljane, je pregledala 740 grafičnih listov 371 umetnikov iz 56 dežel. Pri tem je žirija ugotovila, da izmed imenovanih del nobeno ne izstopa posebno v ospredje, zato tudi ne morejo podeliti prve nagrade. Namesto tega je žirija dala trem umetnikom za svoje storitve nagrade po 900 DM. Ti trije so bili: naš slikar Valentin Oman, Jugoslovanka Adrijana Maraz in Japonec Akira Matsumoto.

AMERIŠKI PREDSEDNIK ČESTITAL ROBERTU STOLZU

Z Dunaja poroča urad zveznega kanclerja, da je predsednik Združenih držav Amerike poslal slovitemu operetnemu komponistu profesorju Robertu Stolzu tole brzojavko: „Moja žena in jaz Vam pošiljava najine najpriskrbenje čestitke. Posebno bi Vam rada zaželela srečo in blagoslov k Vašemu 94. rojstnemu dnevu. Ni večje želje, kot da izraziva upanje, da bi Vam prihodnje leto prineslo zdravja in sreče, ki ju v obilni meri zaslužite. Z najinimi najboljšimi željami bodite priskrbeno pozdravljeni, Vaš Gerald R. Ford.“

Akademija slovenskih bogoslovcev vabi na

srečanje z bogoslovci

- v soboto, 14. septembra, v Št. Ilju**
19.00 Sv. maša
20.00 Bogoslovci se predstavijo v pesmi in besedi.
- v nedeljo, 15. 9., na Pečnici-Spodnje Borovlje**
v gostilni Graber-Rausch.
20.00 Bogoslovci se predstavijo v pesmi in besedi.
- v petek, 20. septembra, v Celovcu-Marijanišče.**
19.00 Sv. maša
20.00 Bogoslovci se predstavijo v pesmi in besedi.
- v soboto, 21. 9., v Št. Rupertu pri Velikovu.**
19.00 Sv. maša
20.00 Bogoslovci se predstavijo v pesmi in besedi.
- v nedeljo, 22. 9., v Pliberku.**
7.00 Sv. maša
19.30 Bogoslovci se predstavijo v pesmi in besedi v dvorani gostilne Schwarzl.
- v nedeljo, 22. 9., v Železni kapli.**
9.30 Sv. maša
Po sv. maši se bogoslovci predstavijo v pesmi in besedi v farni dvorani.
- v soboto, 28. 9., v Šmihelu pri Pliberku.**
19.00 Sv. maša
Po sveti maši se bogoslovci predstavijo v pesmi in besedi.
- v nedeljo, 29. septembra, v Selah.**
9.30 Sv. maša
14.00 Bogoslovci se predstavijo v pesmi in besedi.

NOBELOVA NAGRADA NAPAČNEMU

V Oslu izhajajoči časopis „Aftenposten“ je pred kratkim priobčil novico, da v eksilu na Norveškem živeči ruski pisatelj Aleksander Solženicin v svoji novi knjigi, ki bo v kratkem izšla v Parizu, trdi, da Mihael Šolohov ni avtor romana „Tih Don“, ki je zanj 1965 prejel Nobelovo nagrado, marveč 1920 umrli kozaški voditelj FJODOR KR-JAKOV.

Šolohov je prvotni tekst Krjakova malenkostno spremenil, zraven pa dodal nekaj svojih poglavij, da bi bil roman na ta način sprejemljiv za sovjetsko vodstvo.

pomoč časnikarje, ki naj bi mu pomagali sestaviti skovanke za pojme iz financ. Časnikarji dnevnika East African Standard so mu res dali nekatere predloge in z njimi vzbudili zanimanje zanje tudi v drugih afriških državah.

„Nesmrtni“ Marcel Achard

V Parizu je te dni v 75. letu starosti umrl dramatik Marcel Achard, katerega bulvarske komedije so nešteto igrali na francoskih in tujih odrih.

Po prvih novinarskih začetkih je kot 23-letni mladenič postal znan s prvim gledališkim delom; že leto kasneje pa je imel velik uspeh s cirkuško komedijo „Smem igrati z vami?“ (Voulez-vous jouer avec moi?). 1929 je pariško gledališče Champs Elyses

igralo njegovo praznizvedbo „Jean de la Lune“, ki velja kot najuspešnejše Achardovo delo.

Ce je bila glavna tema tukaj vsemogočna ljubezen, je čez tri leta v naslednjem delu s „Patate“ hotel izraziti nemoč sovraštva. Marcel Achard je napisal tudi številne filmske tekste, katerim so kritiki očitali, da se je odrekel poetičnemu in ironičnemu, ki sta tako tipična za pariško okolje, v korist skromnega bulvarskega teatra.

Od leta 1959 je bil v vrstah „nesmrtnih“ v „Academie Francaise“, poleg tega je bil predsednik „Academie de l'humour“. V vojnem pohodu gostoljubja in vljudnosti je prevzel zaščitništvo za častno režiser Francozov. Kako veliko vlogo je igral „nesmrtni“ Achard, priča dejstvo, da si njegovega dela in njegove osebnosti zadnjih petdesetih let vobče ni mogoče odmisliiti od francoskega gledališča in „celotnega Pariza“ („Tout Paris“).

V Keniji uvedli domači jezik za uradnega

SUAHELI NAMESTO ANGLEŠČINE

Tih, toda zgodovinski preokret v afriških državah, ki so se rešile kolonialnega jarma, označuje tudi nedavna novost. Kenijski predstavniki dom je nedavno upeljal domači jezik suaheli kot uradnega. Parlament v Nairobiju bo sicer ob zasedanjih obdržal obliko in etiko po vzoru britanskega parlamenta, toda angleščine ne bo slišati več. Proces pa s tem še ni končan. Afrikanizacija se bo nadaljevala tako v Keniji kot tudi v drugih državah „črne“ Afrike.

Kenija je druga afriška dežela, ki je izbrala domači jezik za uradnega. V skupnosti vzhodnoafriških držav je to pred njo storila že Tanzanija.

Jezik suaheli je eden od najbolj razširjenih v Afriki. Govorijo ga ali vsaj razumejo od Somalije do severnega Mozambika, od severnega rta Madagaskarja do središča Zaira. Zato je tudi najprimernejši za povezavo številnih ljudstev in ple-

men črne Afrike. Soroden je narečjem bantu, ki jih govorijo v osrednji Afriki, skozi nekaj stoletij pa se je razvil kot mešanica jezika domorodcev in besed iz arabskega, perzijskega, angleškega, portugalskega pa tudi nemškega jezika.

Za Kenijo ga je predlagal predsednik republike Džomo Keniata, zanj pa se sicer poteguje tudi tanzanijski predsednik Julius Nierere. Nierere je prevedel na ta jezik dve pomembni deli svetovne dramatik, Shakespearovega Julija Cezarja in Beneškega trgovca.

Toda s suahelijem nastopijo težave, kadar ga je treba uporabiti povezanega s sodobno tehnologijo, financami ali abstraktnimi znanstvenimi področji.

V Keniji omenjajo izkušnje, ki jih je imel v tem pogledu minister za finance Mvai Kibaki. Ker je potreboval strokovno izrazoslovje, je prosil za

Pismo bralca:

Um weiteren Mißverständnissen vorzubeugen und um zu verhindern und Personen, die nicht mit diesem Vorfall in Verbindung gestanden sind, von falschem Verdacht zu befreien, ersuche ich die Redation um abdruck nachstehender Klärstellung:

KLARSTELLUNG:

Betreffend meinen Artikel: „Im Wein liegt bekanntlich die Wahrheit“ (Naš tednik, 6. 9. 1974), wird angeblich ein Geschäftsmann aus der Bleiburger Gegend verdächtigt, mit mir jenen Auftritt gehabt zu haben, der im erwähnten Artikel geschildert wurde. Ich stelle fest, daß sich jener Vorfall nicht in Bleiburg und weiterer Umgebung abgespielt hat und es daher mit dem verdächtigten Geschäftsmann keinerlei Differenzen gegeben hat.

Herbert Guttenbrunner, Köttmannsdorf

OPOMBA

Pisma bralcev predstavljajo izključno mnenje podpisane in ni nujno, da se uredništvo Našega tednika strinja z vsebino članka.

Mladi rod

LETO 24, ŠTEV. 1—2, SEPT./OKT. 1974

List za mladino je s to številko stopil v 24. leto svojega obstoja. Pestra je vsebina vse številke in prispevkom so dodane tudi ilustracije.

Šolniki pišejo v vezani in nevezani obliki. Jesenska narava je prikazana, v kratkih spisih in za bistrice glavice so dodani tudi trdi oreh.

Številka stane 10.—šilingov. List priporočamo tudi za otroke, ki nimajo priložnosti slovenskega pouka v šoli.

„Gallus“ se je vrnil iz Združenih držav Amerike in Kanade

Kot smo že poročali, je bil mešani pevski zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca zadnjih štirinajst dni v Združenih državah Amerike ter Kanadi, kjer je priredil več koncertov tamkajšnjim Slovincem. Kot smo zvedeli, je ta zbor žel pri vseh nastopih velike uspehe ter bil deležen prisrčnega navdušenja s strani gostiteljev in poslušalcev.

Kot pravijo, je bil najuspešnejši nastop v Clevelandu. Med številnimi poslušalci je bil tudi župan mesta Clevelanda, Ralph J. Perk, ki je po kratkem pozdravnem govoru izročil pevovodji koroškega zbora, profesorju Jožku Kovarju, ključ omenjenega ameriškega mesta. Koroške goste je v kratkem pozdravil predsednik pripravljalnega odbora za gostovanje „Jakoba Petelina-Gallusa“ v ZDA in Kanadi, dr. Mate Resman.

Potem ko je dr. Mate Resman predstavil občinstvu gostujoči koroški zbor, je bil na vrsti „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca. Koroški pevci ter pevke so začeli koncert z Debeljakovo „Koroško budnico“, kateri sta sledili Gallusova „Resonnet in Laudibus“ in pa Ciganova „Zdaj je pomlad“. Nato je nastopil moški zbor s koroško narodno „Dober večer, ljubo dakle“ in s Kernjakovo „Je na Dravce mehva“, ženski zbor pa z „Uspavanko“, ki jo je spesnila Milka Hartmanova, uglašil pa Matija Tomc.

Prvi del sporeda je zaključil mešani zbor z narodno „Potrkan ples“, „Nocoj, pa oh nocoj“, „Majska noč“ in „Janičar“. Solo je del Janez Kampuš.

Drugi del sporeda je začel mešani zbor z „Gorjansko serenado“, kateri so sledile „Rož, Podjuna, Zila“, „Pesem o rojstvu“ in „Ta drumelca“. Moški zbor je podal pesmi „Tam, čier teče bistra Zila“, „Kranjčičev Jurij“ in „Juhe, pojdam v Škofiče“, zaključil pa je „Jakob Petelin-Gallus“ koncert s pesmimi „O, ti preburna ženska stvar“, „Oj, te mlinar“, „Njav čriez jizaro“ in „Prisega“.

Ob koncu so prinesli na oder in izročili pevovodji šopek cvetja. Zastopnik zbora se je zahvalil za povabilo. Članom pripravljalnega odbora je podaril v imenu zbora „Gallus“ posebno spominsko ploščo s pesmimi zbora, napravljeno nalašč za gostovanje, predsedniku pripravljalnega odbora pa še poseben spominski album dvojezične Koroške.

V očeh ameriških ter kanadskih Slovincov je bilo to gostovanje pomemben in velik dogodek, ker je to prvič, da je prišel preko Atlantika gostovat v ZDA in Kanado slovenski pevski zbor iz Koroške.

Predsednik „Gallusa“ Peter Šticker, je m. dr. pozdravil tudi avstrijskega ter jugoslovanskega konzula, ki sta prisostvovala koncertu v Chicagu.

Dr. Viktor Omelko postal direktor Caritasa v Celovcu

Vodstvo koroške cerkvene dobrodelne ustanove „Caritas“ je z začetkom tega meseca prešlo v mlajše roke.

Po svojem večletnem uspešnem delovanju za mladino znani duhovnik, naš rojak dr. Viktor Omelko je brez dvoma kvalificirana osebnost za vodenje ustanove, ki z gmotno in duhovno podporo pomaga eksistenčno ogroženim ustvariti človeka vredno življenje.

Svoje znanje si je novi direktor izpopolnil s študijem sociologije na dunajski univerzi; zaključil ga je z doktoratom. S poglavljanjem v socialno psihologijo in psihiatrijo je dobil še izrazitejši čut za osnovne človeške potrebe.

Že za časa študija se je dr. Omelko zanimal predvsem za človekove odnose. Zato je pričakovati, da bo njegovo delo temeljilo na razumevanju človeka, ko bo šlo za izboljšanje medosebnih odnosov, za odpravo škodljivih posledic moderne civilizacije, komunikacijskih motenj in seveda za pomoč ubogim ali drugače življenjsko zapostavljenim in ogroženim — prav tu na Koroškem in še drugod.

Za to važno nalogo želimo novemu direktorju obilo uspeha!

ROMARSKI SHOD NA LISNI GORI

v nedeljo, 15. septembra, praznik Marijinega imena

Bogoslužni spored:

- ob 8. uri sv. maša v slovenskem jeziku
- ob 9. uri sv. maša v nemškem jeziku
- ob pol deseti uri peta slovenska sv. maša nato pete litanije

Verniki iz vseh podjunskih far

prisrčno vabljeni!

Pouk na gospodinjskih šolah

- V ŠT. RUPERTU pri Velikovcu se bodo zopet odprla vrata šole pri šolskih sestrah. Pouk na gospodinjski šoli se začne 1. oktobra 1974 in traja do konca maja 1975.
- Imamo še nekaj prostorov, zato vabimo dekleta, da se (prijavite) prijavite!

Tudi naša gospodinjska šola je izenačena vsem šolam te vrste v državi in ima pravo javnosti. Vse učenke dobe brezplačno šolske knjige in državno podporo (Schulbeihilfe — in Heimbeihilfe) in ob koncu šole spričevala v obeh deželnih jezikih.

Za šolo se lahko prijavite osebno, pisмено na naslov:

Vodstvo gospodinjske šole Št. Rupert
9100 Völkermarkt,
Klosterstraße 2;

in tudi telefonsko 0 42 32 - 796.

- Prav tako se začne pouk na gospodinjski šoli v Št. Jakobu v Rožu 1. oktobra
- in se dekleta še lahko javijo osebno,
- pisмено na vodstvo šole, 9183 Št. Jakob im Ros. St. Peter 25 ali telefonsko
- 0 42 53 - 343.

Ali so glede gradnje . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

naj bi se zbal naprov, povezanih z oddaljenim Celovcem.

V tako imenovanem koroškem jubilejnem letu in leto poprej pa je čutila vlada potrebo, da se izkaže nacionalistom vseh barv s primernim plebiscitnim darilom — z obljubo — da bodo z gradnjo velikovške gimnazije pričeli že v letu 1970.

V tem času pa je bila Slovenska gimnazija že stara trinajst let in po nujnostnem načrtu (Dringlichkeitsstufenplan) prosvetnega ministristva je bila gradnja lastnega poslopja za Slovensko gimnazijo na drugem mestu — za pedagoško akademijo in pred velikovško gimnazijo. Začetek gradnje je bil zopet nemškonalni kompromis: tako Slovensko kot tudi velikovško gimnazijo so pričeli istočasno graditi.

V zadnjih letih pa se je to zaporedje očitno spremenilo. Časi visoke konjunktore so mimo, vlada varčuje predvsem pri javnih projektih. Premalo denarja da je zaradi tega za Slovensko gimnazijo, so bili izgovori zavlačevanja gradnje.

Tako so „troštali“ tudi zastopnike koroških Slovincov še ob zadnji seji kontaktnega komiteja na Dunaju ter jih prosili za razumevanje, kancler Kreisky pa je obljubil, da se bo še nadalje zavzemal, da bo gimnazija zgotovljena septembra 1975 (!).

Take stabilizacijske skrbi pa odgovorna ministristva očitno ne tarejo, kadar je šlo za gimnazijo v plebiscitnem mestu Velikovec. Tam so očitno plaval v denarju, saj je župan Hans Glantschnig ob priliki provizorične otvoritve z veseljem ugotovil, da so velikovško gimnazijo dogradili hitreje kot predvideno.

Enakopravnost koroških Slovincov se je ob primeru Velikovec — enkrat več — izkazala kot nepobožna laž. Barantanje za dogradnjo Slovenske gimnazije pa se nadaljuje, prav tako diskriminacijski popoldanski pouk. Vprašamo se, koga hočejo s takim slepomišljenjem prodati za neumnega. Dejstvo je, da je velikovška gimnazija zgotovljena, slovenska pa niti oken nima. Da je bila otvoritev zaenkrat neoficialna, bodo v Velikovcu gotovo preboleli.

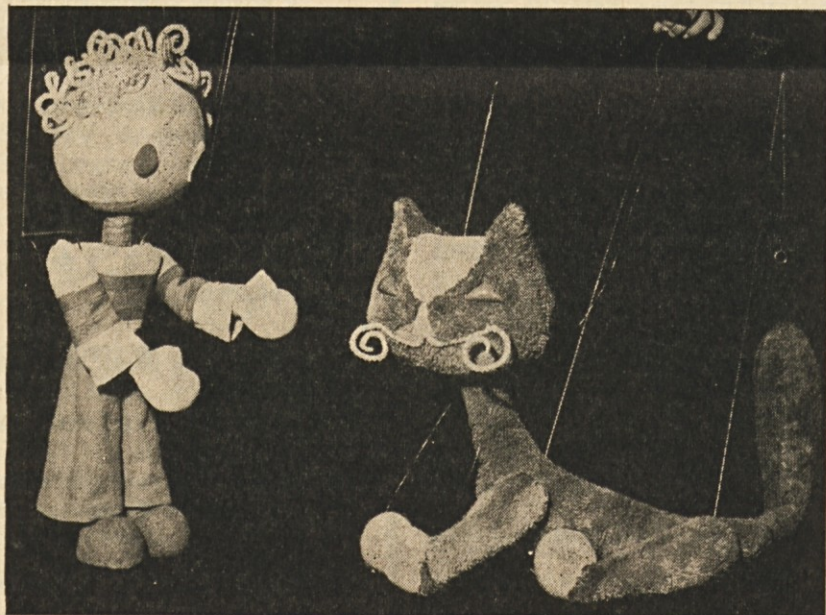
Ne glede na to pa ni potrebno posebne fantazije, da si v duhu slikam oficialno otvoritev Slovenske gimnazije. To priliko bodo izrabili vsi merodajni avstrijski politiki, odgovorni za zavlačevanje gradnje, da bodo z zveznim prezidentom na čelu trobili v svet velikodušnost in toleranco do koroških Slovincov, katerim se da celo veliko več, kot jim po državni pogodbi gre.

Naloga koroških Slovincov pa bo, da se prepreči nadaljnjo takšno slepljenje avstrijske in mednarodne javnosti in da se zgodovina Slovenske gimnazije prikaže kot to, kar je v vsakdanji politični praksi: Sredstvo za diskriminacijo in politično izsiljevanje.

Dokazi za to trditev bodo sledili.

FLORIJAN SABLATSCHAN

SAK bo v nedeljo, 15. septembra, ob 15. uri igral v Šmarjeti v Rožu proti istoimenskem moštvu. Ob tej priliki pričakujejo igralci Slovenskega atletskega kluba, da jih bodo številni naši navijači krepko bodrili in moralno podprli!

Lutkovno gledališče Maribor

bo na povabilo obeh osrednjih kulturnih organizacij koroških Slovincov gostovalo na Koroškem.

PETER IN VOLK, Sergaj Prokofjev — Edi Majaron
ZAJČEK DIDELDAJČEK — Libuša Titelbach
PASTIRIČKA — RAČKA — Gurevičeva-Gernetova

Predstave bodo:

V PETEK, 13. SEPTEMBRA 1974:

ob 14.00 uri v gospodinjski šoli v Št. Petru pri Št. Jakobu
ob 16.30 uri v farni dvorani v Št. Ilju
ob 20.00 uri v modri dvorani Doma glasbe v Celovcu

V SOBOTO, 14. SEPTEMBRA 1974:

ob 14.00 uri pri Miklavžu v Bilčovsu
ob 16.30 uri v farni dvorani v Selah
ob 19.30 uri pri Rutarju v Žitari vasi

V NEDELJO, 15. SEPTEMBRA 1974:

ob 11.00 uri v farni dvorani v Železni Kapli
ob 14.00 uri v farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku
ob 16.30 uri pri Šoštarju v Globasnici
ob 19.00 uri v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku

Na predstavo vabita:

Krščanska kulturna zveza
v Celovcu

Slovenska prosvetna zveza
v Celovcu

Bili smo v Dragi

Pred devetimi leti je Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta prvič priredilo znane študijske dneve v Dragi. Ta prireditelj je postala tradicionalno srečanje številnih slovenskih izobražencev iz zamejstva, matične domovine ter zdomstva. Prihodnje leto bo jubilejno srečanje teh izobražencev, katerih namen je, v konstruktivnih razpravah, ki jim niso v oviro različna svetovna naziranja ter v duhu strpnosti in medsebojnega razumevanja razmotrivati o medsebojnem sožitju, o sožitju v dotičnih deželah, kjer živijo Slovenci, ter o evropskih in svetovnih problemih.

Na letošnjih študijskih dnevih, ki so bili 7. in 8. septembra, je predsednik Društva slovenskih izobražencev, prof. Jože Peterlin, med drugim pozdravil znana slovenska pisatelja **Rebulo** ter **Pahorja**, deželnega svetovalca **dr. Štoko**, ter mariborskega škofa **dr. Držečnika**. Nadalje je tudi pozdravil navzoče koroške Slovence (mag. France Wedenig, dr. Valentin Inzko ter Janko Kulmež) kot tudi predavatelje, ki so na letošnjih študijskih dnevih obravnavali različne teme glede slovenstva sploh ter posebno še glede zamejske in zdomske problematike.

Znani slovenski dramatik ter slavist **Bratko Kreft** je v svojem predavanju razpravljal o vprašanju „Cankar in slovenstvo“. V zanimivem referatu, ker je vseboval predvsem diskuzijsko netivo, je dr. Kreft posebno poudaril vlogo Cankarja kot „velikega kulturno-političnega publicista“. Kreft meni, da je Cankarjeva definicija „slovenstva“ danes zelo aktualna, ker je našla svojo realno

uresničitev v današnji Jugoslaviji. Kreft se s svojo tezo v prvi vrsti opira na Cankarjev politični spis „Slovenci in Jugoslavlani“, v katerem se je naš največji pisatelj že leta 1913 zavzemal za Federativno republiko Jugoslavijo.

Poleg Kreftovega referata so bile na programu tudi razprave za okroglo mizo, in sicer o manjšinskih konferencah v Trstu in Ohridu in o koroški Cerkvi; vrhu tega je še spregovoril prof. **Samo Pahor**, ki je skušal navzočim dopovedati potrebo po resnični ter odločni akcijski borbi za pravice zamejskih Slovencev. V zvezi s tržaško mednarodno konferenco o manjšinah je dr. **Drago Štoka** med drugim pogršel zastopnike drugih neslovenskih strank, medtem ko pa le-ti v volivnem času nikakor ne pozabijo obiskati slovenskih vasi ter se potegovati za slovenske volivne glasove. Nadalje je slovenski deželni svetovalec poudaril, da je tržaška konferenca jasno dokazala, da se ni treba bati ali sramovati svoje narodne pripadnosti, ter zaključil svoj referat z upanjem, da tržaška konferenca ni bila muha enodnevnic!

Dr. **Valentin Inzko** je v svojem referatu obravnaval nam vsem dobro znano stališče koroške Cerkve do našega vprašanja ter njenih nedavnih iniciativ v zvezi s sinodo. Dr. Inzko je med drugim tudi menil, da je jasna idejna usmerjenost za razvoj slovenske narodnostne skupnosti velikega pomena.

O problemih zdomskih Slovencev v Kani in Zahodni Nemčiji sta spregovorila dr. **Urbanc** ter dr. **Dešar**.

Lurd nas je očaral

V nedeljo, 1. septembra, smo odpotovali popoldne na dolgo pot, 50 nas je bilo, zbrali smo se od Suhe pri Labotu, do Šmohorja na Zilji. Veliko pa je bilo še drugih, ki bi se nam pridružili, pa so ostali doma, ker so odlašali s prijavo in bili prepozni! V bodoče zelo lep nauk, odloči se hitro, za vse kar je dobro!

Naša pot do Padove je bila mnogim poznana, le med seboj se še nismo poznali, saj smo bili iz vseh krajev južne Koroške! Gostoljubno smo bili sprejeti v Padovi, kjer so nam lepo postregli, nato smo se odpočili in sveži zjutraj vstali. Najprej smo imeli pri oltarju svetega Antona sv. mašo, ki nas je lepo povezala ob oltarju v molitvi in pesmi. Za ogled Padove ni bilo časa, predolga je bila pot, zato smo po zajtrku zasedli prostore in naš moderni avtobus nas je odpeljal. Vožnja v novih, nam nepoznatih krajih, je bila za vse zanimiva, saj nas je vseskozi seznanjal naš voditelj s kraji in mesti in življenjem ljudi. Popoldne smo se že približali Ligurskem morju pri Genovi in se peljali ob lepi obali. Lep dan je bil, nebo jasno, morje mirno, tako smo občudovali božje stvarstvo, naravne lepote. Skozi 97 tunelov smo se peljali in proti večeru dospeli v Nico, lepo obmorsko mesto v Franciji. Gostoljubnost, ki smo je bili deležni v hotelu in pri večerji v tem francoskem mestu, nas je še bolj povezala, da smo se čutili srečne kot doma!

V torek smo pot nadaljevali najprej ob lepi obali, nato preko hribov do Arlesa, kjer se nam je odprla bogata ravnina z lepo obdelanimi polji. Od Montpellierja do Narbona smo se peljali ob morju med samimi vinogradi z bogato obloženim grozdem, nato na desno še naprej med vinogradi proti Carcassonu. Zanimivosti teh krajev in mest, ki smo jih slišali med potjo, so nam vso vožnjo naredile res doživeto! Seveda vse je bilo lepo povezano tudi s petjem in skupno molitvijo, postali smo tako ena družina!

V večerni uri smo dospeli na cilj, v Lurd, prav ko so se deset in deset tisoči vračali od evharistične procesije. V hotelu Izak nas je že čakala večerja in lepe sobe. Odložili smo prtljago, se navečerjali in takoj odšli, da doživimo večerno procesijo z gorečimi svečami, ki je res edinstvena na svetu. Ko smo se bližali svetemu kraju, smo slišali petje 90.000 romarjev, ki so v procesiji odpevali „Ave, ave, ave Marija“.

Posebnost, ki smo jo takoj opazili je bila

ta, da je bilo nad polovico romarjev mladih, fantov in deklet, njih petje in molitev nas je vse prevzela!

Po procesiji smo šli na kraj prikazovanja k lurški votlini, da smo pozdravili Marijo! Srečanje na tem svetem kraju se da samo doživeti, povedati in opisati tega ni mogoče, tam smo bili vsi doma pri Mariji. Tam duša moli, tam vidiš in doživiš, med romarji vseh narodov vero, tam so nebesa na zemlji!

V sredo zjutraj smo imeli sveto mašo v baziliki Brezmadežne. Zbrani v molitvi in premišljevanju pri božjem oltarju smo se srečali s svojim Bogom, da je mogel vsakdo reči: Bog bodi zahvaljen, da sem v mojem

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje društva na

3. SREČANJE SLOVENSKEGA ZAMEJSKIH PLANINSKIH DRUŠTEV NA BLEŠČEČI

V nedeljo, 22. septembra, se bomo ob 8. uri zjutraj zbrali pred kočo nad Arihovo pečjo na Bleščeči planini, odkoder bomo napravili izlet na 1739 metrov visoko razgledno goro Komnico.

Po povratku na Bleščečo bo oficialni del srečanja s pozdravi, nato pa prosta zabava.

Vabi odbor

življenju tako srečen, da sem v Lurdu! Po sv. maši smo takoj šli preko ceste na božjo pot, na križev pot. V molitvi, pesmi in premišljevanju smo se z vso dušo vživeli ob postajah v vso resničnost Kristusa Boga, na poti v smrt. Bolje velikega petka kot romarji ne bi mogli doživeti na sam veliki petek s Kristusom in Marijo. Vse postaje križevega pota so ob strmi poti, vse osebe, kipi pa v veliki prekonaravni velikosti iz bron! Ves dan grede romarji po tej poti, mnogi bos, v molitvi in pokori.

Doživeli smo popoldne vsakodnevno procesijo s sv. Režnjim Telesom, pri kateri se deli blagoslov z Najsvetejšim vsem zbranim bolnikom, ki jih najprej vse pripeljejo na posebnih vozičkih, najprej k lurški votlini, nato pa na veliki trg pred baziliko. Ta procesija je polna vere in zaupanja v Jezusa, njegova kličejo in prosijo v vseh jezikih zdravi in bolni!

(Dalje na 8. strani)

MOLITVENI SHOD

KOT PROŠNJA IN ZAHVALA ZA DUHOVNIŠKE IN REDOVNIŠKE POKLICE V PE-
TEK, 13. SEPTEMBRA 1974, OB 18.30 NA BISTRICI NA ZILJI

Spored:

- Ob 18.30 besedno bogoslužje in sveta evharistija Somaševanje z novomašnikom Tonejem Opetnikom in Hanzejem Olipom in drugimi duhovniki
- Marijine pete litanije in blagoslov
- Novomašnika delita novomašniški blagoslov

Vabljeni so verniki iz Zilje in Zgornjega Roža — starši in mladina; predvsem pa ministrantje, ki naj prinesejo ministrantske obleke s seboj!

PROF. DR. ANTON WUTTE:

Letošnje potovanje maturantov po Jugoslaviji

Družabni del potovanja

Kakor vsako leto tako so tudi letos (že dvanajstič) potovali maturanti Slovenske gimnazije v Celovcu v spremstvu svojih učiteljev in strokovnega vodstva ljubljanske univerze po Jugoslaviji na povabilo sekretariata za prosveto in kulturo Slovenije. Letošnje ekskurzije se je udeležilo šestindvajset maturantov in profesor dr. Anton Wutte, učitelj zemljepisa in zgodovine na naši gimnaziji. Pot nas je vodila od 19. do 30. avgusta skozi Slovenijo, Hrvaško, Bosno, Hercegovino in Hrvaško primorje.

PRVI DAN POTOVANJA

V ponedeljek, dne 19. avgusta, smo se zbrali že pred osmo uro zjutraj pred Mohorjevo hišo in čakali na avtobus podjetja Štefana Sienčnika v Dobri vasi. Vreme je bilo sončno in v obrazih mladine je žarelo veselo pričakovanje. Po odhodu smo ob veselem razpoloženju kmalu zapustili Celovec, Humberk, prečkali Dravsko dolino v Rožu in se bližali po lepi cesti na pobočjih jarkov in globeli prelazu Ljubelju; občudovali smo lepoto naših Karavank.

Sredi predora smo prestopili že tla Jugoslavije. Pri kontroli potnih listov so bili jugoslovanski carinski uradniki prav tako prijazni do nas, kot prej še avstrijski. Cesta se je odslej polagoma spuščala navzdol; na desni strani smo opazovali skalovje Zelenice, na levi pa znani partizanski spomenik. Kmalu smo dospeli do Tržiča in po lepi betonski cesti, ki prečka obsežno rodovitno ravnino „Kranjsko ravan“ v Kranj; nje-

gove številne tovarne so napravile na nas vtis pravega industrijskega mesta.

Ko smo nadaljevali pot, nas je kmalu začela opozarjati čedalje večja gostota naselitve, da se narahajamo že v območju glavnega mesta Slovenije, Ljubljane. V mestu samem pa so že od daleč pozdravljali nebotičniki in visoki stanovanjski bloki, ki dajejo Ljubljani pečat modernega velemesta. Po kratkem odmoru, med katerim smo se malo razgledali po mestu, smo nadaljevali pot po lepi deloma betonski, deloma asfaltirani cesti proti Zagrebu. V Ljubljani so prisledli v avtobus in se pridružili nam Korošcem redni univerzitetni profesor in ravnatelj zemljepisnega inštituta na univerzi v Ljubljani dr. Vladimir Klemenčič s svojim sinom-maturantom in profesor zemljepisa in zgodovine Furlan, ki sta odslej vodila potovanje in nam razlagala zanimivosti na naši poti.

Za krajem Trebnje smo kmalu zapustili cesto proti Zagrebu in krenili proti Novemu mestu. Tam smo si ogledali pod strokovnim vodstvom tovarno zdravl „Krko“. Tu so nas prijazno sprejeli in smo bili tudi gostje pri kosilu. Ob slovesu smo prejeli vsi še lepo darilce. Po zahvali za prijazen sprejem smo nadaljevali pot ob hudi vročini v smeri proti Metliki na jugozahodnem vnožju Gorjancev (nižko gorovje med Novim mestom in Metliko). Že dopoldne smo dosegli naš cilj Metliko in se šli takoj kopat v bližnjo Kolpo, da bi se osvežili. Ta reka, ki je meja proti Hrvaški, je precej široka, plitva in zelo deroča, je pa čista in topla. Prenočili smo prvo noč našega potovanja v hotelu „Bela krajina“.

DRUGI DAN POTOVANJA

Naslednje jutro nam je obrazložil profesor Žele, bivši dolgoletni župan in sedanj ravnatelj gimnazije v Metliki, izvanredni izobrazbeni in gospodarski podvig metliške občine po drugi svetovni vojni. Nato smo si ogledali muzej Bele krajine in ogromno moderno vinsko klet, kjer proizvajajo „metliško črnino“. To je okusno vino iz temnomodrega grozda na sončnem jugozahodnem pobočju Gorjancev, kjer opozarja rdečkasta zemlja že na lahek mediteranski vpliv.

Po odhodu iz Metlike smo obiskali še rojstno hišo pesnika Otona Župančiča v vasi Vinica, sredi samotne zasanjane pokrajine na južnem koncu Slovenije. Videli smo tudi skoraj prazno naselje Romov (Ciganov), ki se vrnejo v svoje zanemarjene napol razpadle kolibe šele na zimo.

Ko smo zapustili most čez Kolpo, smo bili že na Hrvaškem. Preko Karlovaca in Slunja smo dospeli pozno popoldne v Plitvice, kjer smo kosili in si ogledali v čudovitem Narodnem parku Plitvička jezera. Tudi tu smo se kopali, tokrat v hladni čisti vodi enega izmed jezer. Pozno popoldne smo nadaljevali pot in ob mraku dosegli naš cilj Bihač.

Komaj smo zapustili Hrvaško in prestopili v Bosno, smo opazili, da nosijo nekatere ženske dolge široke turške hlače, podobne dolgemu košatem krilu, „dimlje“ in spredaj navzgor zavijane sandale „opanke“. V Bihaču smo videli tudi prvo „džamijo“, to je mošejo ali islamsko cerkev z visokim, slokim in okroglim stolpom, „minaret“. Prenočili smo v velikem, modernem hotelu „Park“, pred katerim se je razprostirala izredno obsežna terasa z mizami in stoli za goste ter s plesiščem v sredini. Tam je igrala zvečer pozno v noč izvrstna moderna godba pristne domače melodije, ki jih je spremljala vedno zopet klena bosanska narodna pesem kot izraz trdega življenja na skopem skalnatem krasu in tužne zgodovinske preteklosti.

Seveda je bila tudi večerja že balkanska: „mineštra“ (izredno okusna juha, ki nam je bila izmed vseh juh na celem potovanju najbolj všeč); goveje meso, pripravljeno na bosanski način s pridatki in mešano solato; ob koncu pa še breskve ali sladoled. Po osebni želji pa sta prišli na

mizo tudi vino in „turska kafa“. Vse to je tako vplivalo na nas, da smo že v Bihaču doživeli prvi višek našega razpoloženja. Isti večer je bila v hotelu tudi številna francoska skupina turistov, ki se je prav tako odlično počutila.

TRETJI DAN POTOVANJA

Dan navrh je bil najprej ogled Muzeja prvega zasedanja AVNOJ-a pod strokovnim vodstvom. Ta muzej je bil urejen v spomin na prvo zasedanje AVNOJ-a, dne 26. novembra 1942, na istem mestu v Bihaču. AVNOJ pomeni „Antifašističko vječe narodnog oslobodjenja Jugoslavije“ in je predstavljal najvišjo politično oblast na osvobojenem ozemlju Bosne, ki so ga imenovali Bihacko republiko.

Potem smo se peljali po cesti preko Bosanskega Petrovca in Ključa v mestece Jajce. Tam je bil tedaj ravno semenj, ko so ljudje prihajali in odhajali s trga peš ali na vozičkih, ki so jih vlekli mali bosanski konji. Poleg „dimlij“ smo videli še tudi beločrne srbske narodne noše žensk, nekateri starejši možje pa so nosili „srbske hlače“ in rdeči „fes“ (muslimansko pokrivalo). Ogledali smo si stari bosanski grad na hribu sredi mesta in „Muzej drugega zasedanja AVNOJ-a“, ki je bil večji od tistega v Bihaču. Urejen je bil v spomin na drugo zasedanje AVNOJ-a med narodno-osvobodilno vojno dne 29. novembra 1943 na istem mestu; na tem zasedanju so bili postavljene temelji nove Jugoslavije. Videli smo tudi več „džamij“.

Nekoliko izven mesta smo kosili v velikem modernem hotelu, ki je bil del še nedograjenega turističnega naselja na sončnem pobočju nad jezerom; v tem jezeru smo se nekateri kopali, četudi je bilo zelo mrzlo. Tisto popoldne smo napravili tudi „piknik“ v romantičnem, skednju podobno urejenem gostišču ob ovčjem siru, belem kruhu in vinu. Preko Travnika smo dospeli še isti večer v glavno mesto Bosne, Sarajevo, kjer smo stanovali v velikem modernem hotelu „Terme“ v južnem predmestju „Ilidža“.

(Dalje prihodnjic)

V prvi kvalifikacijski tekmi za evropsko nogometno prvenstvo v 2. skupini je Avstrija v sredo, 4. septembra, na dunajskem stadionu le s težavo dobila tekmo proti Walesu s 2:1 (0:1). Avstrijski zvezni trener je izjavil po tekmi: „Enajsterica iz Walesa je bila močnejša kot smo prvotno mislili, bilo pa je tudi čisto zgrešeno, ker smo jih malo podcenjevali. Hkrati moram še dodati, da je bila igra, navkljub zmagi, ena izmed najslabših, kar jih je odigrala avstrijska nogometna reprezentanca.“

V prvih 30 minutah je bilo naše moštvo v odlični formi ter je s svojimi nenehnimi napadi stalno ogrožala nasprotnikova vrata. Potem pa so nenadoma popustili in igralci Walesa so po napaki naše obrambe v 34. minuti prišli do vodstva.

V nadaljevanju pa je po zamenjavi igralca v avstrijskem moštvo prišlo do preobrata, dva lepa gola sta bila rezultat dobre igre (v 64. in 75. minuti).

Na tekmi je bil brez dvoma najboljši avstrijski napadalec Sterling, igralec kluba VOEST (na levi v beli majici v dvoboju z glavo). Več njegovih strelav na nasprotnikova vrata je zletelo tik mimo vratnice.

SAK - Kriva vrba 5:1 (2:0)

V četrtem kolu jesenskega nogometnega prvenstva 2. E razreda je SAK igral v nedeljo na domačem igrišču proti Krivi vrbi.

Tekma je bila od prve do zadnje minute zelo napeta. Obe moštvi sta podali izvrsten nogomet. Razveseljivo pa je, da SAK ne igra več tako mehko kot nekdanj, marveč se lahko prilagodi brutalni igri nasprotnika. Kot rečeno, igra ni bila samo napeta, ampak tudi zelo trda. Tako je prišlo do nešportnih izgrediv; posledica tega pa je bila, da je sodnik Singer, ki je več ali manj sodil korektno, izključil dva igralca zaradi nešportnega ravnanja. Izključena sta bila Hanzi Wieser ter eden od Krive Vrbe.

Dolgo je trajalo, da je SAK uspel prvi gol. Dal ga je „Poldi“ Waldhauser. Kar nato si je nasprotnik zabil avtogol in to je bil najlepši od vseh 6 golov. To je bil rezultat za polčas.

V drugem polčasu je bila ista slika. SAK je napadal, a nasprotnik je bil zelo nevaren v kontra-napadih. SAK so uspeli še trije goli. Dali so jih Pandel, Fera in Singer. Tik pred koncem je uspelo nasprotniku olepšati rezultat na 5:1.

Zahvalimo se vsem pristašem, ki so se tudi tokrat v velikem številu znašli na igrišču in hrabrilni moštvo skozi 90 minut.

Igrali so: Hočevar; Vinko Wieser, Hribar, Lampichler, Wošic; Nežmah, Oraže, Pandel;

Hanzi Wieser, Fera, Folti Waldhauser.

Prihodnja tekma pa bo v nedeljo v Šmarjeti. Slovenski nogometaši močno računajo na svoje zveste pristaše, da jih bodo moralno podprli v tej težki tekmi.

Trenutna lestvica:

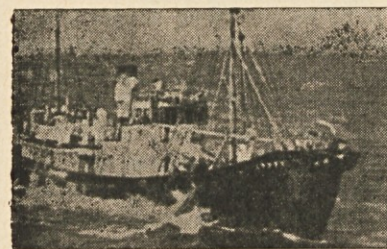
1. SAK	3 3 0 0	19:4	6
2. Borovlje	3 3 0 0	9:0	6
3. Škofji dvor	3 2 1 0	11:3	5
4. Šmarjeta	3 2 1 0	5:2	5
5. Št. Janž	3 1 1 1	3:5	3
6. Sele	3 1 0 2	6:2	2
7. Gospa sveta	3 1 0 2	2:4	2
8. Trnja vas	3 1 0 2	7:11	2
9. Pokrče	3 1 0 2	3:13	2
10. Kriva Vrba	3 0 1 2	2:7	1
11. HSV	3 0 1 2	2:7	1
12. Galicija	3 0 1 2	3:10	1

Število rojstev pada

Leta 1973 je bilo na Koroškem 7420 rojenih. To število je za 649 nižje kot leta 1972. V deželnem povprečju odpade na Koroškem 14,1 rojstev na 1000 prebivalcev. Okraj Velikovec pa izkazuje 16 otrok na tisoč prebivalcev. Celovec-dežela 14,8, Beljak-dežela 13,3 in ima tako najnižje število otrok na 1000 prebivalcev.

BORIS PAHOR:

44

Parnik trobi nji

„Pri nas so hiše trdne, a bolj vesele,“ je rekla.

Danilo je pazljivo opazoval skupino stavb.

„Pri nas ni takšnega razločka med razkošnimi parki in kamnitimi domovji,“ je potem rekel. „Naša kraška gmajna je po večini divja in skopa.“

Prijel je jo za leket, da sta se prestopila in se odtegnila radovednim pogledom šivajočih temnih mož.

„Naš ribič je tudi kmet,“ je rekel.

„Hočeš reči, da je zaradi tega njegov dom manj temen?“

„Prav gotovo je, da je z njim omilil brezsmotnost kraškega kamnja, in čeprav njegov dom trden, je lepo urezan, privzdignjen, njegova okna so ozaljšana s cvetjem. Tukaj pa je v nasprotju z bogatimi vrtovi delovni človek vtisnil v temno, nizko zidovje svojo okorno, primitivno moč.“

A prav zavoljo te zgoščene, osamljene moči, ki je kakor s črnim sokom uboštva prepajala kamne širokih stavb, je v njih motna privlačnost, ki s svojo gostoto in težo ponuja skoraj uporno gostoljubnost. In takšen vtis je imela tudi v gostilni, kjer sta vprašala za prenočišče in kjer je bilo kljub preprostostim prostorom in januarski osamelosti ozračje zbrano in naklonjeno, črnolasa gospodinja pa gibčna in zgovorna, a hkrati malodane kričeča in zaradi svoje težko razumljive neapeljske govornice zdaj pa zdaj napadalna.

Da, a ker je govorila brez prestanka, je bilo vendar precej stavkov razumljivih.

„Na poročnem potovanju, kaj? O nič me ne bosta pričevala, da ni res. Moje oči so izurjene! A verjemite mi, oba sta kakor ustvarjena eden za drugega. In lepo, da sta prišla prav v Marechiaro. Srečo vama bo prineslo.“

„Premalo sva praznična za poročni dan,“ je rekel Danilo.

„Ne, ne, ne! Ne boste me preslepili!“ In maha z rokami in se smeje z zobmi, ki so beli in kleno uvrščeni, kakor da so urezani v slonovo kost.

„Zalo nevesto ste si izbrali,“ pravi. In ko polaga na mizo pribor, se čudi, kako dobro govori italijanski, ko pa nista nič videti italijanska človeka.

„Saj tudi nisva,“ je rekel Danilo.

A njo že skrbi kaj da bosta jedla in kaj da bosta pila. In ves čas hiti, kakor da jo nosi nagonski strah, da se bosta gosta ta trenutek premislila in odšla, in da ju zato mora s svojim zanimanjem in pripovedovanjem zmeraj sproti prepričevati o ugodnosti, ki jima jo nudi njena hiša in ona v nji.

Tako sta se s težavo prebijala skozi povodenj njenih besed, se omejevala samo na nasmešek v odgovor nanje, da bi je ne vspodbujala k zgovornosti. A šele po večerji, ko ni imela razloga, da bi prišla k mizi, in sta se onadva zaprla v intimnost slovenskih besed, se je gospodinja vdala, s spoštovanjem je obstala ob pogovoru, ki ga ni razumela, in v njenem pogledu je bilo najpoprej začudenje, potem pa skoraj zbežanost, kakor da je pred zaprtim obročjem, katerega ne bo mogla nikdar prebiti in pred katerim je razorožena in brez možnosti, da bi karkoli lahko ukrenila v svojo korist. A nazadnje se je vendar umaknila z izrazom ponosa in skoraj zmagoslavja v očeh, ker ima za gosta dva tako imenitna človeka, dva tujca, ki napolnjujeta njeno hišo z zvoki, ki popolnoma spreminjajo in plemenitijo ozračje.

Zanimivosti

ZDRAVILNI PROTEINI

Zdravstveniki v Philadelphiji (ZDA) menijo, da bi lahko hrana, ki vsebuje veliko proteinov, znatno ublažila škodljive posledice alkohola in cigaret.

Raziskavanja pod vodstvom dr. Herberta Sprica, profesorja psihiatrije in farmakologije na medicinski fakulteti Jefferson, so pokazala, da je kombinacija vitamina C in vitamina B-1 s cisteinom dovolj dobra zaščita pred srčnimi boleznimi in drugimi škodljivimi posledicami kajenja in prekomernim uživanjem alkohola.

Sr. Sprice meni, da so začetni rezultati ohrabrujoči, vendar ne želi vzbuditi nobene senzacije.

ENERGIJA IZ MLEKA

Strokovnjaki univerze v Redingu so izdelali eksperimentalno napravo za izkoriščanje doslej neuporabljene energije, ki nastaja pri hlajenju pomolženega mleka. V posebni napravi oddaja mleko svojo toploto vodi, ki se pri tem segreje do temperature 48 stopinj. Ta temperatura zadostuje za ogrevanje prostorov — posebno v milih zimah, kakršne so posebej v Veliki Britaniji. Na kmetijskih posestvih zadostuje tako segreto voda za gretje manjših hlevov ali živinskih farm.

SLAB ZAČETEK

Estella Raya, prva španska ženska, ki je dobila dovoljenje, da se v areni spopade z bikom, je slabo začela: v Santoni jo je bik dvakrat podrl na tla in jo nato pognal v beg. Estella je zapustila areno objokana in s podplutbami po vsem telesu.

Gledalci, ki so napolnili areno do zadnjega kotička v upanju, da bodo prislo-

stvovali vrhunski bikoborbi, so se vrnili domov razočarani. Dekle je namreč pokazalo, da je veliko bolj izurjeno v »boju« s kolkovanim papirjem proti nedoslednostim v zakonu, kot pa z mečem in »mantillo« proti biku.

FAKIRJEVA SMOLA

Fakir »Alias«, ki vsak dan nastopa v cirkusu »Russo« v Bergamu (Italija), je imel smolo s svojim pitonom. Ko je slovesno naznanil občinstvu, da bo vtaknil glavo v pitonovo žrelo, ga je kača zgrabila z zobmi.

Alias seveda ni indijski fakir, temveč italijanski državljani Bruno Andreattini, star 30 let, iz Riminija. Potem ko je že srečno izvedel nekaj točk svojega programa, je hotel vtakniti svojo glavo v pitonovo žrelo. Ta pa ga je ugriznil v zgornjo ustnico. Da je bila smola še večja, sta dva zoba ostala v rani. Zato se je moral »fakir« truditi nekaj minut, da je najprej odprl kačjina usta ter se potem rešil zob. Vso to operacijo je »Alias« izvedel zelo hladnokrvno. Občinstvo mu je vsekakor ploskalo ter ga vzpodbujalo. Takoj nato so Andreattija pripeljali v bolnišnico v Bergamu, kjer so mu nudili prvo pomoč ter ga odpustili s prognozo deset dni zdravljenja.

TRDOŽIV MAČEK

Trimesečni muc Peter, ljubljenec neke restavracije v Baslu, je nenadoma izgubil sledu. Šele, ko je gostilničar čez štiriintrideset ur odprl hladilno skrinjo, je našel mačka med kosi ledu. Čeprav je žival toliko ur prebela v temperaturi 18 stopinj pod ničlo, jo je veterinar z injekcijami in kisikom obudil k življenju.

V RIMU ZAKLJUČENO:

Evropsko prvenstvo v lahki atletiki

Z dvema ženskima svetovnima rekordoma je potrdila Vzhodna Nemčija na kraju 11. evropskega prvenstva v lahki atletiki v Rimu svojo prevlado na tem športnem polju v Evropi. Vzhodnonemške mladenke so s tema zmagama odločilno pripomogle, da je njih dežela dobila zadnjega dne pet zlatih kolajni, in tako z desetimi zlatimi, 12 srebrnimi in šest bronastimi medaljami postala najmočnejši lahkoatletski narod v Evropi. 2. je bila Sovjetska zveza z 9 zlatimi, 3 srebrnimi in 6 bronastimi kolajnami; 3. in 4. mesto si delita Poljska in Velika Britanija, vsaka

po 4 zlate, 3 srebrne in 3 bronaste kolajne.

Jugoslavija je v Rimu dosegla svoj največji dan v atletski zgodovini: dosegla je kar tri medalje: Luciano Sušan je v teku na 800 m prejel zlato, Nenad Stekić je v skoku v daljavo dobil srebrno, Nataša Urbančičeva pa v metu kopja bronasto kolajno.

Avstrija, ki se je udeležila evropskega prvenstva s petimi atleti, ni prejela nobene kolajne. Le Koroška atletinja Karoline Käfer iz Celovca je v teku na 400 m dosegla 6. mesto, to pa je bore malo za Avstrijo.

Ta zarotniška resnost je potem dolgo trajala, ker se je Danilo, kakor da ga zdaj ne prevzema več narava, sprostil in želel, da mu še enkrat pove o Robertu in o nalogi za železničarje. In rekel je, da je zamisel dobra, a da bi za njeno uresničitev morali biti povezani z ulužbenci pri železnici dosti boljše, kakor so; in da bi zato morali imeti stike s tistimi, ki imajo naskrivaj organizirane delovne ljudi, a da prav s temi naši odgovorni možje nočejo imeti nobenih vezi. In to da je velika napaka in da ima prav Ladi, ko trdi, da bi morali biti vsi združeni in skupnem boju, čeprav bi vsakdo ostal pri svojem osnovnem nazoru o svetu in življenju. Saj. Oni pa da se zanašajo na pomoč Anglije in Francije. Prav. A kakšno jamstvo imamo, da ne bosta ti dve državi na prihodnjem mirovnem zasedanju iz kakršnjega koli njima koristnega vzroka naredili tako kakor osemnajstega leta? Kaj pa, če ostane Italija nevtralna? Ne, saj ne bo ostala. Predaleč je šla, da bi se mogla zdaj po pilotovsko umakniti. A naj bo tako ali tako, zgrešeno je, če se človek znaša na pomoč drugih. Vsenarodni odpor da je v prvi vrsti zgodovinsko potreben za nas, Slovence, obenem pa je nujen zato, da nastopimo pred drugimi kot zrel narod. V to smer so krenili vsi daljnovidni ljudje v Ljubljani. Zato bi bilo prav, če bi sprejela Rikovo vabilo v primeru, da bi spet pokazal zanimanje za to. Sovjetska zveza da si v zadnjem času dosledno skuša zavarovati severne meje s sporazumi z Estonsko, z Litvo in Letonsko, in prej ali slej bo uredila zadevo tudi s Finsko. Vse to v predvidevanju nemškega napada. Nemčija pa da kljub potopitvam angleških ladij še omahuje in bi ji bil morebitni sporazum in ekstremis z zahodnimi zavetniki najbrž dobrodošel. No, vsekakor da visi zdaj vse na nitki in lahko postane Evropa eno samo bojišče. Ekstaza smrti. Zrušenje zlatih stolpov Evrope. Gotovo da je težko reči, kaj bo potem. Prihodnost je uganka. A poglobitveno je, da se zavestno vključimo v zgodovino in da nismo samo prikolica kakor

IVAN VIRNIK:

(Nadaljevanje in konec)

Spomin na očeta poštne znamke

Veselo nas je, da so takoj po drugi vojni Švicarji ponudili vso pomoč jugoslovanskemu poštnemu ministrstvu in odprli vrata svoje zgodovinske poštne zakladnice za raziskovanje Koširjevega deleža pri uvajanju poštne znamke, ki so zdaj že nesporna.

O tem, da bo ostal Košir v zgodovini svetovne pošte na najčastnejšem mestu, govori vrsta dokazov, med drugim tudi kopija odgovora predsednika prvega kongresa v Bernu, v katerem sporoča Koširju, da je najvišji organ svetovne poštne zveze upošteval njegov ugovor, vendar pa ta kongres ni pristojno mesto za reševanje spornih vprašanj okrog priznavanja reformatorstva poštne znamke.

Še danes pa je mogoče v švicarskem državnem arhivu videti priloge h kongresnemu zapisniku, izvirno Koširjevo vlogo, ki so ji priloženi obrabci nalepnic v različnih barvah, brez dvoma predhodnic današnje poštne znamke, saj vsebujejo vse njene elemente, predvsem pa pristojbino. Vse te pomembne dokumente so fotografirali predstavniki jugoslovanske pošte v bernskem arhivu.

Dejstvo, da se je Košir javil kot idejni tvorec poštne znamke že takoj prvemu mednarodnemu poštnemu kongresu, kaže na njegovo samozavest in na dokazovanje trditve, da je v svetu resnično on prvi sprožil vprašanje uvedbe poštne znamke namesto pobiranja pristojbin v gotovini. Zavedal se je pač, da ima samo on pravico do priznanja „očetovstva“ poštne znamke.

Z odkritjem njegovih originalnih dokumentov, naslovljenih na prvi kongres svetovne poštne zveze leta 1874 v Bernu, so zdaj ovrženi vsi dvomi, podtikanja in omalovaževanja njegovega zgodovinskega prilovaženja njegovega zgodovinskega prilovaženja reformi svetovne pošte. Že okrog leta 1950 je torej bilo neizpodbitno dokazano,

da je bil Lovrenc Košir tisti, ki je prvi dal idejo za poštno znamko. Z dokazi, ki segajo zdaj že 25 let nazaj, je dokončno sklenjena pravda o „očetovstvu“ poštne znamke.

Pa še na nekaj želimo opozoriti! Ko je leta 1950 ravnateljstvo avstrijske zvezne poštne uprave ob 100-letnici avstrijske znamke izdalo jubilejni zbornik, je v njem posvetilo Koširju posebno poglavje, toda tudi v njem še ni bil dokončno razčiščen in dokončno spravljen s sveta dvom o Koširjevem izumu. Nedvomno bi avtor zbornika lahko drugače in povsem sklenil to zgodovinsko gradivo, če bi mu bili znani dokumenti, ki jih hrani državni arhiv švicarske konfederacije.

Danes pa ni nobenega dvoma več ne samo o priznanju „očetovstva“ poštne znamke, marveč tudi o tem, da se je naš rojak iz Spodnje Luže res dobro zavedal pomena

poštne znamke, predvsem pa spoznanja, da je pomenil njegov predlog resnično revolucijo v poenostavljanju poštne prometa. Zato je umljivo tudi tako vztrajno dokazoval prvenstvo svoje idejne zamisli o uvedbi poštne znamke.

V svoji zahtevi kongresu svetovne poštne zveze leta 1874 v Bernu je pošteno in odkrito predložil vse svoje dokumente iz leta 1836 in s tem ponudil najbolj odgovornemu forumu vse dokaze, da je dal pobudo za uvedbo poštne znamke pred Angležem Hillom. Zgodovinsko dokazano je danes, da je že takrat navedel vse potrebne podatke, kje je to pisal in kaj vse je storil, da bi sprejeli in uresničili njegovo zamisel. Zato pripada Lovrencu Koširju resnično naslov izumitelja poštne znamke tudi v mednarodnih krogih; zdaj, ko je resnica zgodovinsko dokazana, pa še tembolj, saj bi bilo po tolikih letih dokazovanju nepošteno, da bi Koširju, ki je posmrtno dobil priznanje za iznajdbo poštne znamke, v svetu spet skušali odvzeti prvenstvo, za katerega se je med življenjem toliko boril. Saj je bilo leta 1950 dokazano, da je samo Lovrenc Košir idejni tvorec poštne znamke in pred njim nihče drug.

Modri kmet

Pred mnogo leti je živel neki graščak, ki je veljal za dobričino. Rad je imel šalo in ljubil je svoje ljudstvo.

Nekega jesenskega dne sreča prijatelja, ki mu želi »Dober dan!«

Graščak odzdravi in dé:

»Kakor se vidi, ste imeli danes srečno roko. Kar pet divjih gosk ste ustrelili!«

»Ako želite, vam dam vseh pet gosi,« odvrne prijatelj in mu ponuja ustreljeni plen.

»Hvala lepa! Prav lepe so. A ne vem, kako jih bom doma razdelil, ker imam ženo, dve hčerki, dva sina, in nas je tako šest.«

Oba sta tuhtala kako bi se dalo napraviti, toda iztuhtala nista ničesar.

Medtem se jima približa neki kmet ju pozdravi.

»Glej!« reče graščak, »njega bova vprašala. Morda jih bo on lahko razdelil. — Hej, očka! Pridite sem!«

Kmet pristopi.

»Kaj bi radi?«

»Ta gospod mi je ravno kar podaril pet gosi,« pravi graščak. — »Doma pa nas je šest in se nikakor ne morem domisliti, kako bi jih razdelil. Ali bi mi mogli vi pomagati?«

Kmet se nekoliko zamisli, prikima in vzame eno gos, rekoč:

»Ta gos je za vas in za vašo gospo. Z gosjo vred boste trije.«

Potem vzame drugo gos in reče:

»Ta bo za vaši hčerki. Bodo tudi trije.«

Nazadnje vzame tretjo gos in reče:

»Ta je za vašo sinova. Bodo tudi trije.«

Naposled reče:

»Ostali dve gosi bosta moji. Bomo tudi trije. Tako bo vse enako.«

Graščak se je zasmel in je kmetu pustil rade volje oni dve gosi kot nagrado za pametno razsodbo.

B. J.

Gore sem vzljubil

Ves preroben in vzdramljen sem stopal po ozki stezi. Šel sem na Triglav.

Bil sem v osrčju teh naših lepih gora in nehoti me je spreletela misel, kako majhen, neznoten je človek. Postal sem, znoj mi je tekel po čelu, vroče mi je bilo. Nisem bil truden, še hitreje sem stopal, oprijemal sem se ostrih skal, včasih mi je spodrsnilo, padel sem, pa sem spet ustal in plezal. Že sem skoraj tekel. Moje srce je bilo srečno, prenapolnjeno od toliko lepote, od toliko milobe in nežnosti. Hotel sem objeti vse te skale, hotel sem poljubiti te vrhove, zajokal bi človek od toliko radosti in zavriskal hkrati. Izginjali so redki macesni, tu in tam med skalami je rastle planika. Vsa nežna in čista je rastle tam — kot v posmeh človeku.

Začelo se je mračiti, nastala je tišina, le

Ljuljka

Ves v potu obraza je kmetič oral; od jutra do mraka je zemljo rahljal; zorano premeril, nato jo zbranal; na njivo zrahljano pšenico vsejal.

V obilici truda zdaj žuljavi roki je sklenil k molitvi še v veri globoki: Naj Stvarnik mu njivo to blagoslovi, naj borni družini obilo rodi. —

Odšel je sejavec, utrujen zaspal. Je drugi sejavec na njivi obstal, iz duše prodane — se zakrohotal — brez truda v pšenico je ljuljko vsejal.

Tako tudi nam se prevečkrat godi: domača beseda nič ne obrodi... Le tuja beseda, hinavca, ima moč, da našo besedo požre — črna noč!

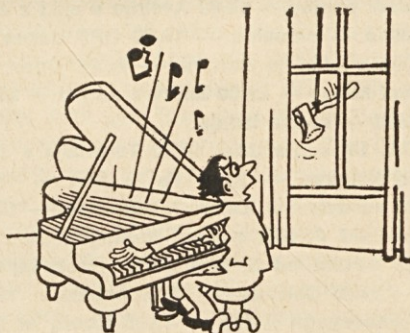
M. H.

veter je rahlo zavijal. Stopal sem dalje, temno je bilo in nič nisem videl; toda ni me bilo strah, srečen sem bil. Hodil sem dalje; ne vem, kaj mi je bilo, vem le to, da sem takrat vzljubil gore. V daljavi sem zagledal lučke koč in zbal sem se, strah me je bilo ljudi. Vedno počasneje sem hodil, saj sem vedel, da bom potem ostal spet tako sam. Od takrat vedno hodim v gore, saj človeka tako oplemenitijo in napolnijo s svojim bogastvom.

Za dobro voljo

Vdovčevo žalovanje. — Jožefu je umrla žena. Kmalu zatem se je poročil z njeno sestro. Pa ga sreča na cesti prijatelj in vpraša: „Zakaj pa nisi šel črn trak?“ — „Ker mi je pred tremi meseci umrla svakinja,“ je odgovoril Jože.

Srečka. — „Kupite srečko! Glavni dobiček sto petdeset milijonov!“ — „Ne potrebujem srečke, ne maram ničesar zadeti!“ — „O, prosim, saj imam tudi take, ki nič ne zadenejo.“

Osel je pač osel

Osel je nosil vrečo soli skozi globok potok. Spotaknil se je in padel v vodo. Ko se je dvignil, je čutil, da teža, ki jo je nosil, ni bila več tolika. Sol se je v vodi deloma raztopila in zato se je breme zlajšalo. To si je osel zapomnil.

Čez nekaj dni je hodil po isti poti. Sedaj pa je nosil gobe za kopanje. Ulegel se je v vodo, pa je komaj in komaj zopet ustal in nosil ogromno težo. Gobe so se napolnile z vodo in tako so bile svede mnogo težje.

Tako se je osel prevaril. Osel ostane pač osel.

v prvi svetovni vojski. On pa da bo prihitel domov ob prvem znamenju spremembe, če bi pa bil zdaj doma, bi seve zagovarjal združitev vseh mladih ljudi za enoten upor, ko bo napočil čas zanj. Iz daljave da dosti boljše vidi potrebo tega kakor doma, ker daljava poenoti in odvrže vse odvečno. Saj, na to da je mislil takrat, ko ji je pisal o italijanskem risorgimentu. Kraljevino s svojim bistrim Cavourjem, republikanec Mazzini, kondotierski Garibaldi — vsak po svoje, a vendar so nazadnje delovali vsi skupaj, da so združili svojo domovino.

Gospodinja, ki je takrat šla mimo, se je nasmehnila; ker je slišala imenovati Garibaldija, se ji je zazdelo, da sta razklenila svoj krog in spet sprejela tudi njo v svojo sredo.

„Tedeschi?“ je vprašala, ne da bi vedela, ali naj bo tudi vesela, ali pa je zadosti, da je prisrčna.

„Mai,“ je rekel Danilo, ona pa se je nasmehnila in naredila pomenljiv gib z brado in hkrati z roko, kakor vsi italijanski južnjaki, ko podčrtujejo neko nerazložno, neizraženo ugotovitev. Njo, Emo, pa je gledala z zarotniško naklonjenostjo, ki je mirsikdaj v očeh zrelih, v življenju prikličnih žensk, ko ob cerkvenih vratih sledijo z očmi korakom še rosne, nekoliko zbegane, v belo oblečene neveste.

In ta mehka in žametna senca iz njenega pogleda jo je potem spremljala tudi v sobi s svetim Gennarom na steni, in ona ji je bila hvaležna zanj. Zakaj čeprav je skušala priklicati Danilovo knjižnico in okno njegove sobe, ju je s tem zavestnim poskusom samo še bolj oddaljevala. Bilo je, kakor da se šele zdaj zaveda svoje in Danilove ločenosti od poletne noči, obenem pa se upira valu zbeganosti, ker ji ta prinaša nepričakovano zavest ranljivosti, ki je zdaj ne priznava in noče.

„Zdaj sva zares brezdomca.“

Pogledala ga je, in to, da je spregovoril, kakor da je bral njeno misel, je prihajalo kakor olajšanje in ovijalo z domačnostjo starinsko pohištvo.

„Pomislila sem na tvojo knjižnico.“

„Da,“ je rekel.

Bil je ob nji in pred oknom je bilo morje, na katerem je visel mrak kakor gosta varujoča plast.

„S sabo imam Kosovelovo knjigo,“ je zatem rekel. In videla je zelene platnice in črke, ki jih ne mara. A zdaj ve, da je bolj kot vse drugo prav, da je Danilo ob nji. Zakaj kljub pridihu resnosti, ki kakor meglena kupola visi nad svetom, sta še zmeraj v barvah avgustovskih dni. In čuti, da roka, ki jo boža, nadaljuje takrat začeto nežnost in bo zmeraj bolj vivala v svoje gibe izbrani mir, skoraj oteženo zadržanost in s tem vtisnila vanjo potrdilo o neizbrisni vrednosti njenega bitja, jo okrepila z vkljenjeno močjo silne strasti. Da, kajti Danilo je kakor v njunem poletju tudi tukaj, in bo kjerkoli, tisti člen, s katerim je povezana z življenjem rodnega občestva. Zato si želi, da bi mu dala čutili vso pričujočnost te nove, dokončne bližine in da bi se v nji mogla razdati.

Pred njunima stoječima postavama onkraj majhnega okna pa ta čas morje zvesto nadaljuje večni pogovor s skalnatim bregom.

Sunki burje se zaganjajo vanjo kakor zamahi trmaste sile, ki hoče vsekakor uveljaviti svojo voljo. In zdi se ji, da burja ni bila nikdar tako divja, obenem pa se zaveda, da je vsako zimo znova tako nezasišlan barbarski zagon, s katerim se spusti navzdol po pripravljenih strugah med hišami. In počasi prestavlja stopala in sklanja glavo in se z vsem telesom upira, vendar je, kakor da ves čas stoji na mestu, medtem ko so nevidni drveči hudourniki, ki jo potiskajo nazaj, zmeraj bolj siloviti. Občutek ima, kakor da jo bodo ta trenutek šumeče plasti vzdignile in udarile z njo ob vogal bližnje hiše, jo zdrbile kakor korce, ki so zleteli s streh in posuli ulico s črepinjami.

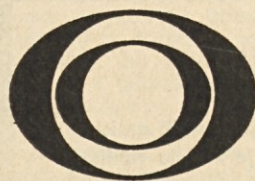
Nekje nad njo se zasledujejo žvižgi, nekje sapa poskuša z zamolklim glasom, a ta se počasi spreminja v sikajoč pisk in se naenkrat spet sprevrže v zateglo tuljenje. Zatem

v nadstropju nenadoma trešči s polknom, ki mu je izdrlo kavelj iz zida. In železo zazvenke na pločniku in že ga odnaša piš kakor drobce opeke in razbitega stekla.

Da, tako se ji zdi, kakor da bo zdaj zdaj nekaj zgrmelo nanjo iz teme in jo stlačilo k tlom; a ni je strah, ker čuti, da bodo mogočni nevidni tokovi, ki hrumijo nad njo in ob nji, odnesli s sabo vse, kar bi se sprožilo sredi noči in ji moglo škoditi. Saj, prav gotovo je ta občutek varnosti naven, a napevi, ki jo spremljajo, so v nji tako bogata in polna pričujočnost, da docela preglašajo žvižge burje. A ne spominja se, kdaj je zadnjikrat poslušala zbor, ki bi pel domače pesmi. Res, kakšenkrat fante sredi nedeljske noči na samotni poti izven vasi, a to je bilo, še preden se je vrnila v Trst, in takrat si je želela, da bi bila fant in bi lahko šla z njimi skoz noč. Vendar tistih zdravih neizšolanih glasov ne more primerjati z umetniško izurjenim zborom, ki se z zbranim mirom premika sredi odtenkov in se predaja razgibanem ritmu z razumno in rahlo lahkotnostjo. Dirigent komaj vidno premika prste, glasovi pa se počasi približajo in se spet prav tako počasi oddaljijo kakor ob čarobnih gibih hipnotizerja. Burja pa medtem stresa droge za sušenje perila na dvorišču in poskuša vdreti v kletni prostor, kakor da je nenadoma postala zarotnica oblastnikov.

Ne, ne, burja je hčerka te zemlje in piska in tuli, da bi preglasila petje, ga obdala z brnečim ščitom in obvarovala pred zlom sam izvirek življenja. Saj, ker dirigenta je policija že opomnila, in če ga zdaj zasačijo v tem novem skrivališču, bo po njem in mu konfinacija prav gotovo ne uide. Tako bi potem utihnilo tudi petje na koru šentjakobske cerkve. Ne, ne, prav je, da burja tako potresuje z okni. Oddaljeni sosedje ne bodo slišali glasov. Bližnji sosedje pa so domači ljudje, in ko piš za trenutek odhrumi in se prekobali čez strehe, verjetno prisluhnejo, da bi skozi zid ujeli nitko sanjske melodije. Prav je, da šipe brnijo ob udarcih nasilnih šap.

(Dalje prihodnjič)

Celovec

NEDELJA, 15. 9.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 16. 9.: 13.45 Informacije — Za vesel začetek — Iz ljudstva za ljudstvo (Stare ljudske pesmi iz okolice Gorenč). TOREK, 17. 9.: 9.30 Zborovske skladbe. — 13.45 Informacije — Šport — Zvoki za mlade. — SREDA, 18. 9.: 13.45 Informacije — Narodne pesmi — Cerkev in svet. — ČETRTEK, 19. 9.: 13.45 Informacije — Družinski magazin. — PETEK, 20. 9.: 13.45 Informacije — Iz popotne torbe za „Gallusom“ po Ameriki. — SOBOTA, 21. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Avstrija

1. PROGRAM

NEDELJA, 15. septembra: 16.30 Za otroke od 6. leta naprej Wickie in močni možje — 16.55 Za družino: George — 17.20 Calimero — 17.25 Kaj berejo radi otroci? — 17.55 Cooky in njegovi prijatelji — lahko noč za najmlajše — 18.00 Pesmi z drugimi besedami — 18.30 Strelji v globino — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Neki Giovanni Brua, italijanski televizijski film — 21.35 Čas v sliki — nočna izdaja in šport.

PONEDELJEK, 16. septembra: 18.00 Znanje — aktualno — 18.25 Cooky in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 V kraljestvu divjih živali — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF — danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje na renču Shilu: „Poroka v hiši Garth“ — 21.15 „Taboo“, zgodovina avstrijske plovice okoli sveta — 22.15 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 17. septembra: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.25 Cooky in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Rožnardeči panter — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — aktualno — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Svet knjige — 21.00 Zajtrk v naravi — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 18. septembra: 10.00 Televizija v šoli: Dunajski kongres — 10.30 To je Rim — 11.00 Program za delavce: Zeleni lokostrelec — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Izgubljeni dan — 17.10 Za otroke od 8. leta dalje: Poskušajte z nami? — 17.35 Calimero — 17.40 Antena — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Cooky in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Tri deklice in trije dečki — 18.55 Oddaja ÖVP — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.05 Literatura v sliki: Spodletelo na Dunaju — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 „Relax, Relax“, film Yvan Dalain.

ČETRTEK, 19. septembra: 10.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? Poklici v poljedelstvu — 10.30 Gost pri Alfredu Kubinu — 11.00 Srečanje z Egiptom — 11.30 Angleški teater — 12.00 Muziciranje — elektroakustično — 18.00 Potovanje s pustolovščinami — 18.25 Cooky in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 High Fidelity ali srebrni pogled, televizijski film Adolfa Muschga — 21.30 Iz medicinske šole: Diabetes — Čas v sliki — nočna izdaja — 22.05 Šport.

PETEK, 20. septembra: 10.00 Televizija v šoli: Specializirani človek — 10.45 Ljudje, gospodje, bogovi — 11.00 Program za delavce: Zajtrk v naravi — 18.00 Orientacija — 18.25 Cooky in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 18.55 Oddaja ÖGB — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Onedinova linija — 21.10 Dunaj 1913: Kolodvor

zgodovine, dokumentacija Mila Dora — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 Pal Joey, glasbeno zabavni film.

SOBOTA, 21. septembra: 16.30 Za otroke od 5. leta naprej: Hišica — 16.55 Calimero — 17.00 Za družino: Klub seniorjev — 18.00 Mnenja sem — 18.25 Cooky in njegovi prijatelji, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer v soboto zvečer, reče Heinz Conrads — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Evrovizija iz Berlina: TIP (3. nadaljevanje) — 21.50 Šport — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 Nekdo se ne vda, sobotni film iz življenja na Divjem zahodu.

2. PROGRAM

NEDELJA, 15. septembra: 18.00 Tedenski magazin — 18.30 Prerezi — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Kultura — posebno — 20.10 Okolica — 20.15 Trije mušketirji: „Brez bojzani ni graje“ (2. del) — 21.50 Vprašanja kristjana — 21.55 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 16. septembra: 18.30 Množice, slučaj in statistika — 18.45 Svet zvoka — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF — danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Kadar oče s sinom (9. nadaljevanje): „Hexi“ — 21.15 Tri pravljice Ulfa Maydella — 21.55 Avstrija v sliki — 21.55 Čas v sliki in kultura.

TOREK, 17. septembra: 18.30 Iz šolske televizije: Ljudje, ceste in motorji — 19.00 Živali in njihov svet — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Izložba — 21.00 Enaindvajset — 21.45 Avstrija v sliki in kultura.

SREDA, 18. septembra: 18.30 Iz šolske televizije: Dunajski gozd — 19.00 Igra s pojmi — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Ma Pomme — potepuh iz Pariza; veseli film o klatežu, ki je podedoval milijone — 21.50 Avstrija v sliki — 22.10 Znanje — aktualno — 22.35 Čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 19. septembra: 18.30 Iz šolske televizije: Formalna logika — 19.00 Stik — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.15 Teleobjektiv — 21.15 Vesoljska ladja Enterprise — 22.00 Avstrija v sliki — 22.20 Čas v sliki in kultura — 22.50 Športni mozaik.

PETEK, 20. septembra: 18.30 Odisej — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Spotoma ob konec tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Filmska dežela Poljska: Biser v kroni — 22.10 Avstrija v sliki — 22.20 Čas v sliki in kultura — 22.50 Športni mozaik.

SOBOTA, 21. septembra: 17.00 Vesoljska ladja Enterprise — 17.40 Onedinova linija — 18.30 Mini-Max — 18.55 Glasbena poročila, nato igramo blok flavto — 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Hans Moser — pogled nazaj: STUD — 21.30 Čas v sliki.

„Antifašizem“

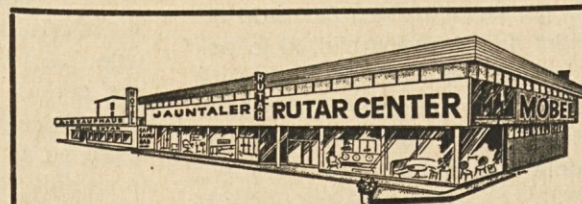
(Nadaljevanje z 2. strani)

Pred dobrim letom so pri nas, na podbudo ANPI (Združenje italijanskih partizanov) začeli nabirati podpise na zahtevo po razpustitvi MSI. Ponekod smo nekateri hodili tudi od hiše do hiše in zbirali podpise na lično tiskane formularje. Na nekaterih večjih prireditvah so imeli posebno mizico, kamor so se hodili podpisovat udeleženci. Minilo je že dobro leto in o usodi tistih pol z nabranimi podpisi ni več nobenega glasu... Hudobni jeziki pravijo, da so akcijo s podpisi preprosto odpravili, ker je bil v drugih pokrajinah slab odziv...

Po vsem navedenem si Slovenci od italijanskega antifašizma nimamo kaj prida obetati in bilo bi čisto pravilno, če bi odslej pisali besedo antifašizem samo med navednicami. Takole „antifašizem“.

(Ubaldo Vrabc v zadnji številki tržaške revije „Zaliv“)

Oglašujte v našem listu!

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas — Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

Ljubljana

NEDELJA, 15. 9.: 9.15 E. Zola: V kipečem Lincu — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.00 Poročila — 14.15 Državno prvenstvo v tenisu — 15.15 Krapina 74 — 16.10 Balkansko prvenstvo v gimnastiki na Hvaru — 17.45 Za konec tedna — 17.55 Poročila — 18.00 Moda za vas — 18.10 Zgodilo se je v Neaplju — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.20 Tedenski zunanje-politični komentar — 20.25 3-2-1 — 20.35 Večer z Miodragom Petrovičem — 21.20 Dokumentarna oddaja — 21.50 Športni pregled — 22.25 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 16. 9.: 8.10 TV v šoli — 9.30 TV v šoli — 14.10 in 15.30 TV v šoli — ponovitev — 16.45 Madžarski TVD — 18.15 Obzornik — 18.30 Po neznani delti — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Ob jubileju ljudske pravice — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Sodobna oprema — 20.40 A. P. Čehov: Paviljon št. 6 — 22.10 TVD — 22.25 Kulturne diagonale.

TOREK, 17. 9.: 8.10, 9.35 in 10.05 TV v šoli — 14.10, 15.35 in 16.05 TV v šoli — ponovitev — 16.50 Madžarski TVD — 18.10 Obzornik — 18.25 Potujmo v naš svet — 18.50 Mozaik — 18.55 Po-

javi na Krasu — 19.15 Srečanje s Fedoro Barbieri — 19.30 Pantomima: J. P. Amiel — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Pogovor o... gospodarskih gibanjih — 21.05 M. de la Roche: Whiteoaki z jalne — 21.55 TV dnevnik.

SREDA, 18. 9.: 8.10 TV v šoli — 10.50 TV v šoli — 15.30 TV v šoli — ponovitev — 16.45 Madžarski TVD — 18.10 Obzornik — 18.25 Družina Smola — 18.55 Mozaik — 19.00 Prijatelji glasbe — 19.20 Na sedmi stezi — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Mladi tujec — 22.05 TV dnevnik.

ČETRTEK, 19. 9.: 8.10 TV v šoli — 9.35 Francoščina — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 15.35 Francoščina — ponovitev — 18.05 Obzornik — 18.20 Svet v vojni — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledah napredka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Kam in kako na oddih — 20.40 J. Mach: Mavrica — 21.10 Četrtekovi razgledi: Goričani — 21.40 Glasbeni nočno — 21.55 TV dnevnik.

PETEK, 20. 9.: 8.10 TV v šoli — 10.50 Angleščina — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 15.45 Angleščina — ponovitev — 16.45 Madžarski TVD — 18.05 Obzornik — 18.20 Čokolada — 18.50 Mozaik — 18.55 Srečanje okteta 74 — 19.25 TV kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 Propagandna barvna reportaža — 20.35 3-2-1 — 20.45 Strastna prijateljca — 22.15 TV dnevnik.

Po dolgem, vdanem trpljenju je umrla naša ljubljena mama, dedijeva mama, prababica, sestra, teta in tašča, gospa

Franciška Borovnik

roj. Marktl

Draga rajna nas je zapustila v 76. letu starosti v sredo, dne 11. septembra 1974, ob dveh zjutraj.

Pogreb bo v soboto, dne 14. septembra, ob treh popoldne iz mrtvaške veže na pokopališče v Borovljah.

Borovlje, dne 11. septembra 1974.

V globoki žalosti:

Ludvik, Danica in Nada,
otroci

Pavla in Kati,
sestri

v imenu vseh sorodnikov.

Lurd nas je očaral

(Nadaljevanje s 5. strani)

V Lurdu na svetem kraju, ki je ločen od mesta, so 4 cerkve, svete maše so celo dopoldne v vseh 4 cerkvah, pred votlino prikazovanj in še na več krajih, kjer so postavljene oltarji.

V petek zjutraj ob treh smo se vsi romarji v zbrani tihi molitvi poslovili pri lurški votlini od Lurda, kraja milosti.

Teško je iti od svetega kraja, zato smo se tam še posebno izročili Marijinemu varstvu in se odpeljali iz Lurda.

Vozili smo se po vsej južni Franciji, prenočili v Nici in se naslednje jutro odpeljali v Turin. V baziliki Marije Pomočnice smo imeli romarsko sveto mašo, si ogledali veličastno baziliko, ki jo je zgradil z darovi častilcev Marije Pomočnice sveti Janez Bosco. Po kosilu smo obiskali živi čudež na zemlji Hišo božje Previdnosti, Kottolengo. O tej Hiši božje Previdnosti smo že veliko brali, dobro bi bilo, da bi o njej še veliko pisali.

Nato smo nadaljevali našo pot proti domu, bogati na doživetju treh velikih božjih poti, posebno pa še vsega, kar smo doživeli v Lurdu.

Naj bo v imenu vseh srečnih romarjev izrečena prisrčna zahvala gospodu rektorju

Kopeinigu, ki je to lepo romanje organiziral, prav tako se vsi romarji zahvalujemo avtopodjetju Sienčniku v Dobrli vasi, ki nam je dalo lep moderni avtobus in tako skrbnega in zvestega šoferja Sandra, kateremu smo za srečno vožnjo vsi iz srca hvaležni!

Vsem romarjem pa še ena beseda! Postanite apostoli, da boste za prihodnje leto pridobili nove romarje in to predvsem mladino, fante in dekleta, novoporočence in družinske očete in matere, da bodo mladi doživeli srečanje z Bogom, Marijo, bližnjim sočlovekom, tudi trpečim v Lurdu! Vsem še enkrat prisrčna zahvala!

Lurški romar A. Cvetko

SELE

V nedeljo, 8. septembra, je planinsko društvo Ljubljana-Matica priredilo izlet na naše planine. Z avtobusom se je preko Jezerskega in Železne Kaple pripeljalo okoli 40 navdušenih planincev, med njimi tudi 59-letni poštini upokojenec Stane Pristavec. Okoli pol desetih dopoldne so se odpravili na Seteče, nekateri so od tod nadaljevali turo na Macno. Pristavec je med potjo začutil neko oslabelost zaradi pomenja in je preoblekel srajco, nato sta se z ženo dvignila še malo višje in se hotela odpočiti pri Nikolajevi koči in tam tudi ostati ter se pozneje vrniti v Sele k avtobusu. Toda komaj je mož dosegel klop pred kočo, je nezavesten omahnil, zadela ga je srčna kap, vsi poskušajo oživiti ga, so bili brezuspešni. Poklicani reševalci selske požarne breme so mrtvega odnesli v vas, od koder je bil prepeljan v Borovlje. Po želji žene-vdove je bil prepeljan v Ljubljano in tam pokopan.

Vsekakor je bila to grenka kaplja, ki je veselo razpoloženje planincev zamorila.

Naš tednik

izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 100.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Zrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.